



mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM



Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

PhDr. Svetlana Madzgoňová

Praktická matematika - metodická príručka

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov

2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: PhDr. Svetlana Madzgoňová

Kontakt na autora: Spojená škola internátna, Masarykova 11175/20C, Prešov
svetlana.madzgonova@gmail.com

Názov OPS/OSO: Praktická matematika - metodická príručka

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2013

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Viera Ďurašová

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Finančná gramotnosť, metodická príručka, hotovostné platby, rozpočet domácnosti, náklady na živobytie, osobný finančný plán.

Anotácia

Metodická príručka nadväzuje na prácu „Praktická matematika. Finančná gramotnosť v edukácii žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia“. Príručka obsahuje námety pre vyučovanie jednotlivých tém tematických celkov Všetko o peniazoch, Rozpočet domácnosti a Rodinné nákupy. Súčasťou práce sú pomôcky pre učiteľa, pomôcky pre žiaka a pracovné listy, pri zostavovaní ktorých sme vychádzali z vlastných skúseností s výučbou konkrétnej problematiky.

OBSAH

Úvod.....	4
1 POZNÁMKY K METODICKEJ PRÍRUČKE.....	5
1.1 Obsah a štruktúra metodickej príručky.....	5
1.2 Metódy a formy podporujúce finančné vzdelávanie.....	7
2 VŠETKO O PENIAZOCH.....	9
Téma: Načo sú nám peniaze?.....	9
2.1 Hotovostné platby.....	10
Téma: Ako dobre poznáme bankovky?1.....	10
Téma: Ako dobre poznáme bankovky?2.....	11
Téma: Platíme poštovou poukážkou 1.....	12
Téma: Platíme poštovou poukážkou 2.....	13
Téma: Uhrádzame na účet 1.....	15
Téma: Uhrádzame na účet 2.....	17
3 ROZPOČET DOMÁCNOSTI.....	21
Téma: Ako k nám prichádzajú peniaze.....	21
Téma: Koľko stojí domácnosť?.....	22
Téma: Núdzový fond.....	23
Téma: Bez jedla sa nedá žiť.....	25
Téma: Nakupujeme školské pomôcky.....	27
Téma: Počítame náklady na živobytie.....	28
Téma: Osobný finančný plán.....	31
4 RODINNÉ NÁKUPY.....	33
Téma: Pripravujeme oslavu 1.....	33
Téma: Pripravujeme oslavu 2.....	34
Záver.....	36
Zoznam bibliografických zdrojov.....	37
Zoznam príloh.....	38

ÚVOD

Metodická príručka nadväzuje na prácu „Praktická matematika .Finančná gramotnosť v edukácii žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia“. Príručka obsahuje námety pre vyučovanie tém tematických celkov Všetko o peniazoch, Rozpočet domácnosti a Rodinné nákupy. Súčasťou práce sú pomôcky pre učiteľa, pomôcky pre žiaka a pracovné listy, pri zostavovaní ktorých sme vychádzali z vlastných skúseností s výučbou konkrétnej problematiky.

Práca je určená pre všetkých učiteľov primárneho vzdelávania vrátane základných škôl, ktorí finančné vzdelávanie priamo vyučujú, resp. aplikujú prvky finančnej gramotnosti v edukačnom procese. Niektoré témy, napr. Ako dobre poznáme bankovky môžu využiť aj koordinátori prevencie sociálno-patologických javov. Práca ponúka aj inšpiráciu pre učiteľov pracovného vyučovania. Pracovné listy zamerané na orientáciu v cenách tovarov, výber najlepšej ceny a kalkuláciu výdavkov môžu oživiť a spestriť vyučovacie hodiny v zložke Práca v domácnosti.

1 POZNÁMKY K METODICKEJ PRÍRUČKE

Metodická príručka obsahuje námety vyučovacích hodín v predmete Praktická matematika, ktorý má vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím dôležité postavenie nakoľko, podobne ako matematika, rozvíja myslenie žiakov, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Základy finančnej gramotnosti, ktoré žiaci v predmete získajú sú nevyhnutnosťou pre ich lepšie uplatnenie sa v súčasnom svete. V predmete žiaci získavajú základné poznatky, zručnosti a skúsenosti v oblasti finančného vzdelávania i manažmentu osobných financií, osvojujú si základy zodpovedného rozhodovania a plánovania, bez ktorých nie je možné robiť kvalifikované rozhodnutia a ktoré majú vplyv na osobný aj rodinný rozpočet. Pochopením vzťahu medzi prácou a finančným príjmom si uvedomujú potrebu vzdelania pre uplatnenie sa na trhu práce, ako aj význam samotnej práce pre uspokojovanie životných potrieb, zvyšovanie životnej úrovne a plnohodnotný život človeka, čím získavajú reálny pohľad na príčiny bohatstva a chudoby. Osvojujú si poznatky o tom, ako pracujú peniaze a rozvíjaním správnych návykov sa učia predchádzať problémom spojených s nekritickým posúdením stavu a reálnych možností, prevzatím neprimeraného rizika hazardom, zavádzaním spotrebiteľa, podvodmi, neetickým správaním, ale aj nezodpovedným a ľahkovážnym prístupom.

Predmet Praktická matematika cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, spoluobčanom i celej spoločnosti. Vedie ich k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali pozitívny vzťah k práci, zodpovedný prístup k hospodáreniu s peniazmi, aby si uvedomili a osvojili potrebu hospodárneho správania sa v domácnosti, hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej. Predmet venuje pozornosť i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Zamieriava sa na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní a zodpovední ľudia, hodnotová orientácia ktorých bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti.

Metodická príručka sleduje naplnenie poslania, úloh a dosahovanie cieľov vyučovacieho predmetu Praktická matematika (viď Madzgoňová, 1012).

1.1 Obsah a štruktúra metodické príručky

Metodická príručka pozostáva zo 4 častí:

- a) Námety na vyučovanie
- b) Pomôcky pre učiteľa (PU)
- c) Pomôcky pre žiaka (PŽ)
- d) Pracovné listy (PL)

a) Námety na vyučovanie

V príručke sú uvedené námety vyučovacích hodín pre vyučovanie väčšiny tém tematického okruhu **I. Všetko o peniazoch** (vid' Madzgoňová, 2012). Témy sú usporiadané podľa tematických celkov:

- Hotovostné platby (2)
- Rozpočet domácnosti (3)
- Rodinné nákupy (4)







Pri každej téme je uvedené:

- Edukačný cieľ hodiny. Vychádza z Národného štandardu finančnej gramotnosti a je modifikovaný vzhľadom na osobitosti, možnosti a schopnosti žiakov s mentálnym postihnutím;
- Kľúčové slová,
- Štruktúra vyučovacej hodiny – v prípade, že vyučujúci aplikuje hru „Peňaženka“ (vid' Madzgoňová, 2012) je potrebné do štruktúry hodiny zakomponovať prvky hry (odporúčam na úvod, resp. záver vyučovacej hodiny). Pri každej aktivite uvádzame zvlášť cieľ aktivity, pomôcky, postup a odporúčania.

Poukazujeme na to, že v príručke uvádzame len možný postup vyučovacej hodiny. Vyučujúci môže v priebehu hodiny pracovať aj s inými kľúčovými slovami, môže využiť len niektoré úlohy z pracovného listu, resp. vytvoriť vlastné pracovné listy či pomôcky. Aj využitie uvádzaných aktivít je v plnej kompetencii vyučujúceho.

b) Pomôcky pre učiteľa (PU)

Vzhľadom k tomu, že pre vyučovanie predmetu nie sú učebnice ani pracovné listy, príprava učiteľa na vyučovanie je veľmi náročná. Uvedené pomôcky nie sú pre učiteľa záväzné. Domnievame sa, že mu môžu poslúžiť aj ako inšpirácia a východisko pri tvorbe vlastných pomôcok. Pre ľahšiu orientáciu v metodickej príručke a pomôckach používame nasledovné symboly:

-  - „Aktívna“ pomôcka, do ktorej môže učiteľ vstúpiť (písať). Vhodná pre uľahčenie orientácie žiaka v spleti údajov. Projekciou „aktívnej“ pomôcky učiteľ názorne upriami pozornosť žiakov na pracovný priestor (napr. pri vypisovaní šeku). „Aktívna“ pomôcka je alternatívou pre učiteľov, ktorí nemajú možnosť využívať výhody interaktívnej tabule, resp. vizualizér.
-  - Potreba upraviť pomôcku (prispôbiť ju miestnym, sociálnym či kultúrnym podmienkam žiakov, napr. meno, obec, PSČ). Úpravou pomôcky sledujeme zvýšenie autenticity pomôcky, situácie i problému, ktorý žiaci riešia.
-  - „Skrytá“ forma – po označení a zmene farby písma sa objaví skrytý text. Jednoduchou úpravou tak znížime, resp. zvýšime náročnosť pomôcky. Umožňuje vyvolať moment napätia, zvedavosti u žiakov, vytvára priestor pre diskusiu. Postupné odkrývanie zabraňuje rozptýleniu pozornosti žiakov a zahlteniu informáciami.
-  Príbeh, rozprávka, libreto.
-  Nové učivo
-  Príloha

c) Pomôcky pre žiakov

Sú základným zdrojom vstupných informácií nevyhnutných pre vyriešenie úlohy, resp. problému. Odporúčame postupne znižovať komplexnosť vstupných informácií - neúplné vstupné podklady motivujú a nútia žiakov k tomu, aby si potrebné informácie zistili. Hľadáním informácií žiaci zároveň získavajú prehľad v informačných zdrojoch, rozvíjajú zručnosť orientovať sa v informáciách a pracovať s nimi. Jedným z možných zdrojov informácií sú reklamné materiály. Napriek tomu, že princíp všeobecnosti (viď Madzgoňová, 2012) nedovoľuje propagáciu konkrétnych produktov a služieb, práca s autentickými letákmi je pre mnohých žiakov jediným spôsobom, ako sa o reálnych cenách dozvedieť a využiť poznatky zo školy v praktickom živote.¹

Pri „obrázkových“ pomôckach pre žiakov akcentujeme ich výchovné pôsobenie. V prípade tvorby vlastných pomôcok pre žiakov upozorňujeme na mimoriadnu náročnosť výberu adekvátnych obrázkov – obrázok musí byť pre žiakov „čitateľný“, t.z. žiaci mu neporozumejú, ak nebude zachytávať ich poznanie a skúsenosť.

d) Pracovné listy (PL)

Pracovné listy sú zamerané na praktickú činnosť žiakov (viď Madzgoňová, 2012) – porovnávanie cien, zisťovanie výhodnejšej ponuky, výpočet ceny, úspory, kalkuláciu výdavkov.

Pri práci s pracovným listom je vhodné umožniť žiakovi objavovať vlastné riešenia, vlastné postupy. Práca s chybou má tiež veľký potenciál – žiak sa učí aj z chybného postupu. Rozčarovaniu žiakov a pocitu zlyhania je však potrebné včas predísť, a preto v námetoch akcentujeme predbežnú kontrolu výsledkov - objavením chyby učiteľ nasmeruje žiaka na správnu cestu a umožní mu tak, aby jeho konečný výsledok bol správny.

V pracovných listoch sa nachádzajú symboly vyjadrujúce pokyny k činnosti žiakov.



vypočítaj



napíš



vyber, vyhľadaj, nájdi



zakrúžkuj, vymaluj

1.2 Metódy a formy podporujúce finančné vzdelávanie

Nakoľko prioritným cieľom finančného vzdelávania je získavanie zručností je potrebné používať také metódy, ktoré umožňujú žiakovi relatívne autenticky prežiť finančnú situáciu, v ktorej budú môcť aplikovať zručnosti, rozhodovať, pozorovať a zhodnotiť dôsledky svojho rozhodnutia. V tomto kontexte považujeme monologické metódy za neefektívne a uprednostňujeme metódy, ktorými „vtiahneme žiakov do deja“ (viď Madzgoňová, 2012), teda:

¹ Na hodinách som sa stretla s tým, že niektorí žiaci videli reklamný leták poprvýkrát práve v škole, nakoľko do osady letáky neroznášajú a nakupujú stále v tom istom obchode, kde letáky nie sú. Mali neskutočnú radosť, keď rodičia nakúpili v inom obchode za menej peňazí „a ešte aj vecej sladkostí“.



didaktické hry



situačné metódy



inscenačné (metóda hrania rolí)



práca s textom



heuristické metódy (brainstorming)



diskusia, rozhovor

Zvolená vyučovacia metóda ba mala prispieť k naplneniu požiadavky autentického prostredia (viď Madzgoňová, 2012).

Kým pri témach tematického celku Hotovostné platby (2) odporúčame individuálnu činnosť žiakov, skupinové vyučovanie považujeme za veľmi vhodnú formu pri témach tematických celkov Rozpočet domácnosti (3) a Rodinné nákupy (4). Prostredníctvom skupiny „rodiny“ demonštrujeme vo vzťahu k členom rodiny:

- spoluzodpovednosť všetkých za finančnú situáciu v rodine,
- právo každého člena podieľať sa na plánovaní finančného rozpočtu.

Skupinová práca, pri ktorej žiaci navzájom kooperujú, je vhodnou organizačnou formou pre riešenie zložitejších problémových úloh. Žiaci môžu postupy riešení konzultovať, môžu si radiť i vymieňať skúsenosti. Skupinová práca umožňuje konfrontovať rôzne alternatívy riešení. Žiaci sa svojimi nápadmi vzájomne obohacujú a rozvíjajú tak schopnosť komunikovať a načúvať.

Pri skupinovej práci dochádza k vymedzovaniu skupinových rolí. Každý zo žiakov sa tak môže zamerať na inú časť problému a pri vzájomnej kooperácii spoločne dospejú k riešeniu. Role v skupine môže určiť vyučujúci na základe silných alebo slabých stránok žiakov, môžu byť pridelené i náhodne (losovaním), alebo sa žiaci na rozdelení rolí dohodnú.

Pri predstavovaní zistených výsledkov je vhodné zamerať sa nielen na výsledok a postup, ale aj na prezentačné zručnosti žiakov. Prezentácia výsledkov a diskusia môže byť niekedy živelná, a preto by sa učiteľ mal ujať úlohy moderátora, ktorý diskusiu usmerní a bude dbať na dodržiavanie komunikačných a diskusných pravidiel.

2 VŠETKO O PENIAZOCH

Hotovostné platby sú najčastejším spôsobom úhrady, s ktorým sa žiaci v praktickom živote stretávajú. Patričnú pozornosť je potrebné venovať práci s poštovým peňažným poukazom. Túto požiadavku odôvodňujeme faktom, že pre žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia a skupín finančne vylúčeného obyvateľstva je platba poštovým poukazom v podstate jediným spôsobom úhrady platieb. Zručnosti pri vypisovaní poukazu je nutné systematicky precvičovať, aby si ich žiaci osvojili až na úrovni automatizácie.

Téma: „Načo sú nám peniaze?“

Cieľ: Uvedomiť si/pochopiť, prečo vznikli peniaze.
Vysvetliť, načo ľudia potrebujú peniaze.

Kľúčové slová:

výmenný obchod, peňažný obchod, peniaze, potreby.



Inzercia

Pomôcky: Kartičky s tovarom na výmenu (PŽ1), kartičky, písacie potreby, imitácie bankoviek, inzertná tabuľa.

Postup a odporúčania:

Hra je rozdelená na dve časti.

a) Výmenný obchod

Každý žiak si vylosuje kartičku s „tovarom“ – predmetom, ktorý ponúkne na výmenu (PŽ1). Na prázdnu kartičku napíše jednu vec, ktorú by si chcel „kúpiť“. Aby sme predišli tomu, že si žiaci vyberú tie isté predmety, môžeme im kartičky pripraviť a deti si ich vylosujú. V tomto prípade je vhodné kartičky s tovarom na kupovanie a predávanie farebne odlišiť. Kvôli lepšej identifikácii kupujúceho a predávajúceho si každý žiak napíše na kartičky svoje meno.

Úlohou žiakov je získať požadovanú vec výmenou za svoj tovar. Žiaci by mali dospieť k poznaniu, že „kupovanie“ prostredníctvom výmeny je zložité, lebo veci nemajú rovnakú hodnotu, niektoré veci nie sú žiadané, alebo naopak nie sú v ponuke. Vyhodnotíme, koľko žiakov dokázalo vymeniť svoj tovar za žiadanú vec.

b) Peňažný obchod

V druhej fáze aktivity zapojíme do hry peniaze. Vytvoríme inzerčnú tabuľu „Kúpim – Predám“ a žiaci na ňu umiestnia svoje kartičky. Aktivitu vo forme inzercie odporúčame vzhľadom k tomu, že žiaci si môžu inzerčné plochy všimnúť napr. v obchodoch a súčasne sa oboznámia s možnosťami, ktoré inzercia ponúka (nižšie ceny, možnosti darovania a pod.)

Každý žiak dostane rovnakú sumu peňazí, vyhladá na tabuli vhodného „inzerenta“, od ktorého si kúpi, resp. ktorému predá žiadaný tovar za peniaze. Vyhodnotíme úspešnosť nákupu a predaja.



Žiaci:

- porovnajú celkové výsledky úspešnosti výmenného a peňažného obchodu,
- porovnajú obidve formy obchodovania,
- vysvetlia, ktorá forma obchodovania je podľa nich rýchlejšia a výhodnejšia,
- uvedú príklady výmenného obchodu v súčasnosti (výmena sladkostí, nápojov, desiaty, známok, CD nahrávok, tričiek, dekoračnej kozmetiky a pod.)

Vyhodnotenie:

Úlohou žiakov je menovať, načo ľudia používajú peniaze a aký význam majú pre človeka.

Záver:

Peniaze v ľudovej slovesnosti.

Žiaci pracujú s prísloviami a porekadlami (PU7a). Ich úlohou je vysvetliť výrok a zaradiť ho do dvoch skupín: má peniaze/bohatý, nemá peniaze/chudobný.

2.1 Hotovostné platby

Téma: Ako dobre poznáme bankovky? 1

Cieľ: Rozoznať hodnoty jednotlivých euro bankoviek a euro mincí. Pozorovať a vyhľadať ochranné prvky euro bankoviek.

Kľúčové slová:

ochranné prvky, bankovky, mince, falšovanie, trestný čin.



Nákup

Pomôcky: Príbeh ☒1(PU1), tabuľa, krieda.

Postup a odporúčania:



Po prečítaní príbehu otvoríme diskusiu, v ktorej žiaci:

- odpovedajú na otázku, či sa mamka dopustila trestného činu alebo nie. Spočítame názory žiakov a počet odpovedí „áno“ „nie“ zapíšeme na tabuľu. Odporúčame nechať otázku otvorenú a dať žiakom možnosť opraviť svoj názor na základe nových informácií a poznatkov. V takomto prípade je potrebné žiakom oznámiť, že na správnu odpoveď musia počkať;
- rozprávajú o svojich osobných skúsenostiach s falošnými peniazmi;
- vysvetlia, ako by spoznali falošnú bankovku, či mincu.



Ochranné prvky

Pomôcky: euro bankovky, euro mince, „falošné euro bankovky“.

Postup a odporúčania:

Pre dôkladné oboznámenie sa žiakov s ochrannými prvkami bankoviek odporúčam využiť interaktívny materiál umiestnený na Web stránke Európskej centrálnej banky(<http://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/index.sk.html>):

- Interaktívna prezentácia bankoviek a mincí (<http://www.ecb.europa.eu/euro/html/eurocoins.sk.html>)
- Interaktívna prezentácia ochranných prvkov (http://www.ecb.europa.eu/euro/html/security_features.sk.html).

Je dôležité, aby pozorované ochranné prvky mohli žiaci bezprostredne pozorovať manipuláciou s pravými a „falošnými“ bankovkami.

Po ukončení aktivity učiteľ poukáže na význam nových poznatkov pre život – ak si peniaze, ktoré im niekto dáva pozorne „preskúmajú“, nedajú sa oklamať a nenaletia podvodníkom. Nastolením problémových otázok smeruje vyučujúci k tomu, aby žiaci správne zareagovali v prípade, že:

- majú pochybnosti o pravosti peňazí (overiť v banke),
- prídu do kontaktu s falošnými peniazmi (nahlásiť na políciu). Poukázanie na trestnosť nesprávneho postupu - nenahlásenia na políciu umožňuje plynulý prechod k dôsledkom - trestným sadzbám.

Téma: Ako dobre poznáme bankovky? 2

Cieľ: Predchádzať finančným stratám nešetrným zaobchádzaním a manipuláciou s peniazmi. Uvedomiť si význam peňaženky.

Kľúčové slová:

trestný čin, odňatie slobody, poškodené bankovky.

Motivácia: Súťaž

Cieľ: Cvičiť postreh a rozlišovať detaily.

Pomôcky: Pravé a falošné bankovky, bankovkové puzzle.

Postup a odporúčania:

Súťaživou formou aktivizujeme poznatky a zručnosti žiakov.

Úloha 1: V čo najkratšom čase poskladať dve rozstrihané bankovky (farba je dôležitým rozlišovacím prvkom).

Úloha 2: Rozoznať pravú a falošnú bankovku.

Úloha 3: Odpovedať na otázky:

- Aká peňažná hodnota má bankovkovú aj mincovú podobu?
- Čo urobíme, ak zistíme že máme falošné peniaze?
- Kde si môžeme overiť pravosť bankovky?



Trestný čin falšovania peňazí

Cieľ: Uvedomiť si závažnosť trestného činu falšovania a poškodzovania peňazí.

Pomôcky: Trestné sadzby ☒ 1(PU2 ^A), Poškodené bankovky ☒2(PŽ 2), imitácie bankoviek, nožnice, lepidlo, farebný štvorec 1x1 cm.

Postup a odporúčania:

Žiakov oboznámime nielen s výškou trestov, ale aj s obsahom trestnej činnosti (PU2). Je veľmi dôležité objasniť žiakom rozdiel medzi:

- a) úmyselným a neúmyselným konaním; úmysel je rozhodujúcim momentom pre zodpovedanie otázky z minulej hodiny: „Dopustila sa mamička trestného činu?“ (Nie - nemala v úmysle použiť falošné peniaze ako pravé).
- b) falšovaním a poškodzovaním peňazí. Prostredníctvom poznania podmienok, ktoré platia pre výmenu poškodených bankoviek vedieme žiakov k pochopeniu finančných strát ako dôsledku nešetrnej manipulácie s platidlami:
 - Nepatrne poškodené bankovky (plocha 1x1 cm) sa dajú vymeniť v ktorejkoľvek banke. Výmena je bez poplatku a zníženia nominálnej hodnoty. Pre získanie reálnej predstavy o miere poškodenia použijeme

farebné štvorčeky, ktoré si žiaci môžu prikladať na imitácie bankoviek. V tejto súvislosti poukážeme na to, že pri nepozornom narábaní je možné veľmi ľahko poškodiť bankovku – akcentujeme význam peňaženky.

- Značne poškodené bankovky (chýba až polovica) vymieňa len Národná banka Slovenka. Kvôli nákladom (poštovné) sa bankovky menšej hodnoty neoplatí vymieňať (za poštovné zaplatíme viac, ako je hodnota bankovky).
 - Nevymieňajú sa bankovky: úmyselne poškodené, falošné a veľmi poškodené.

Práca s PŽ2.

Na obrázkoch žiaci hľadajú:

- Úmyselné konanie (poškodzovanie bankoviek).
- Identifikujú na obrázkoch mierne poškodené bankovky.

Téma: Platíme poštovou poukážkou 1

Cieľ: Osvojiť si postup správneho vypisovania poštového tlačiva.

Kľúčové slová:

poštový poukaz, suma, odosielateľ, adresát, správa pre adresáta.

Pomôcky: poštový peňažný poukaz (tlačivo), tajnička ☒2 (PŽ3) 🗃️, Postup práce s peňažným poukazom ☒1 (PU3), písacie potreby, zvýrazňovače (farbičky), poštový poukaz ☒1(PU4) 📧, List☒2 (PŽ4) 📄.

Postup a odporúčania:

Práca s poštovým poukazom je pre žiakov s mentálnym postihnutím mimoriadne náročná a pre dosiahnutie edukačných cieľov odporúčam zamerať pozornosť na prekonanie z pohľadu žiaka najproblematickejších krokov:

- veľa údajov vyvoláva rozptýl pozornosti a sťažuje koncentráciu žiakov,
- problematická orientácia na ploche súvisiaca s opakujúcimi sa údajmi (štruktúrou tlačiva),
- striedanie písaných a tlačných tvarov písmen,
- striedanie riadkov a okienok,
- nerozlišovanie pojmov adresát – adresa,
- zámena pojmov odosielateľ – adresát,
- identifikácia textových údajov a ich následné zapísanie do tlačiva.

Pri prekonávaní týchto problémov odporúčame postup:

a) Tajnička (PŽ3) 🗃️ – sledujeme precvičenie tlačných tvarov písmen a písanie do okienok. Vylúštenie tajničky (Otvor schránku) je zároveň pokynom pre ich ďalšiu činnosť.

b) List (PŽ4) 📄 – text obsahuje všetky údaje potrebné pre vypísanie poukazu.

Akcentujem potrebu:

- upraviť pomôcku, aby zodpovedala miestnym údajom (mesto, PSČ),
- reálnosti situácie (je nevyhnutné, aby každý žiak pracoval listom adresovaným na jeho meno).

📄 Pomocou otázok žiaci identifikujú a farebne vyznačia údaje potrebné pre vypísanie poukazu.

- *Kolko peňazí máme zaplatiť? (150, 60 €)*

- *Kto musí zaplatiť, poslať peniaze?* („ja“ - každý žiak určí sám seba).
- *Komu máme poslať peniaze?* (Anna Smolenská)
- *Za čo musíme zaplatiť?* (za tovar)

Učiteľ tieto údaje zapíše na tabuľu a postupne ich bude dopĺňať.



Poštový peňažný poukaz

1. Objasnenie významu tlačiva

Ku žiakovi - zamestnancovi pošty za poštovou priehradkou príde učiteľ – odosielateľ s požiadavkou odoslať peniaze. Položí peniaze pred žiaka - zamestnanca pošty a jeho reakcia je rozhodujúca pre ďalšie smerovanie scény:

- Ak žiak neprijme peniaze, učiteľ prejde k ďalšiemu žiakovi a k ďalšiemu až kým nevystrieda všetkých žiakov, resp. kým niektorý žiak peniaze prevezme. Žiaci musia odôvodniť, prečo odmietli odoslať peniaze.
- Ak žiak prijme peniaze, zahrnie ho učiteľ otázkami: *Vieš komu máš peniaze poslať? Vieš, kde ten človek býva? Ako mu dáš vedieť, kto a za čo mu peniaze posielal? Dáš mi doklad, že som peniaze naozaj poslal?*

Záporné odpovede využijeme k objasneniu potreby a významu tlačiva poštový peňažný poukaz. Je vhodné ukázať žiakom rôzne druhy peňažných poukazov, pričom akcentujeme nutnosť ich správneho a dôkladného vypísania.

2. Práca s poštovým poukazom

☞ Pri vyplňaní poukazu využívame údaje zapísané na tabuli, ku ktorým postupne dopisujeme „poštovú terminológiu“:

- *Koľko peňazí máme zaplatiť?* **150, 60 € /suma**
- *Kto musí zaplatiť, poslať peniaze?* „ja“ /**odosielateľ**
- *Komu máme poslať peniaze?* **Anna Smolenská /adresát**
- *Za čo musíme zaplatiť?* **za tovar /správa pre adresáta.**

Každý krok žiakom názorne predvedieme pomocou „Poštového peňažného poukazu“ (PU4). Každý krok si vyžaduje zameranie pozornosti na detaily, ktoré ľahko uniknú pozornosti žiakov i učiteľa. Práci s detailmi sa podrobne venujeme v „Postupe práce“ (PU3).

Vyhodnotenie. 🍌 Žiaci:

- hodnotia obtiažnosť práce s tlačivom,
- identifikujú, čo bolo pre nich najťažšie, kde urobili chyby.

Vyhodnotíme úspešnosť žiakov, t.j. koľko žiakov neurobilo chybu a posmelíme ich do ďalšej práce (správne vypísanie si vyžaduje cvik, ak budú častejšie precvičovať prácu s tlačivom, chyby budú ubúdať a aj práca im pôjde rýchlejšie). Veľký dôraz položíme aj na „archiváciu“ poštového poukazu – žiaci si nalepia vypísaný poukaz do zošita a budú ho môcť používať ako pomôcku pri ďalšej práci s tlačivom.

Téma: Platíme poštovou poukážkou 2

Cieľ: Demonštrovať zručnosti v uskutočňovaní základných finančných úloh vypísania šeku.

Kľúčové slová:

diskrétna zóna, manipulačný poplatok, ústrižok.

⌘ Platíme za obedy

Cieľ: Precvičiť poznatky a zručnosti pri vypisovaní šeku.

Pomôcky: Oznam o poplatkoch za obedy, poštové tlačivá, poštový peňažný poukaz, pero, „pokladňa“ s peniazmi.

Postup a odporúčania:

 a) Identifikácia údajov

Pozornosť žiakov upriamime na vopred pripravený „Oznam o poplatkoch za obedy.“ Zdôrazňujem požiadavku reálnosti pri tvorbe pomôcky – údaje o žiakoch a škole musia byť autentické. Po prečítaní oznamu overíme porozumenie² textu, žiaci vyhľadajú údaje potrebné na vypísanie poukazu a pomenujú pomôcku, ktorú pri platení potrebujú.

b) Výber správneho tlačiva

Žiaci majú medzi rôznymi druhmi poštových tlačív (podací lístok, poštová sprievodka, podací hárok, colné vyhlásenie ai.) rozoznať tlačivo poštového peňažného poukazu.

c) Peniaze

Žiaci si z pripravenej „pokladne“ vyberú toľko peňazí, koľko podľa ich názoru potrebujú na úhradu (spravidla si odpočítajú presnú sumu a tento moment je východiskom pre oboznámenie sa s manipulačnými poplatkami). Sledujeme, či žiaci aplikujú poznatky o šetrnom a bezpečnom zaobchádzaní s peniazmi (uloženie do peňaženky). Pri odstraňovaní prípadných nedostatkov sa opierame o poznatky žiakov.

d) Práca s tlačivom:

- Snažíme sa, aby žiaci pracovali v maximálne možnej miere samostatne,
- pri samostatnej práci si žiaci môžu pomáhať poukazom z minulej hodiny,
- umožníme žiakom možnosť vzájomnej kontroly vypracovanej úlohy.

Počas samostatnej práce žiakov pripravíme pomôcky pre hru „Na pošte“, do ktorej sa žiaci zapoja po dokončení samostatnej práce.



Na pošte

Cieľ: Osvojiť si základné pravidlá zodpovedného a bezpečného správania sa pri manipulácii s peniazmi.

Pomôcky: peňaženka, imitácia peňazí, pečiatka, červený pruh s nápisom „Diskrétna zóna“, „Sadzobník manipulačných poplatkov“, zošit, lepidlo, pečiatky, kalkulačka, poštový peňažný poukaz, logo Slovenská pošta (pôvodné, omal'ovánka, puzzle).

Postup a odporúčania:

Pre účely tejto hry je potrebné pomocou vyššie uvedených pomôcok vytvoriť čo najautentickejšie prostredie pošty.

a) Zoznámenie sa s prostredím

Žiakom predstavíme poznávací symbol – logo Slovenskej pošty. Upozorníme ich na vyznačenie diskkrétnej zóny, jej význam a potrebu rešpektovania. Tento aspekt budeme kontrolovať v priebehu celej hry.

² Postup analogický ako pri práci „Listom“ s. 12.

b) Prvý pokus

Učiteľ v úlohe poštového zamestnanca sleduje uplatňovanie zásad slušného správania, otázkami posúva komunikáciu a rozvíja tak komunikačné schopnosti žiakov. Na začiatku zapojíme do hry len dvoch žiakov (ostatní pozorujú dianie na pošte). Žiaka, ktorý nemá dostatok peňazí aj na uhradenie manipulačného poplatku učiteľ odkáže na „Sadzobník“. Vyzveme žiakov, aby:

- sa oboznámili s manipulačnými poplatkami,
- vypočítali si potrebnú sumu peňazí,
- doplnili si peniaze z „pokladnice“.

Pri orientácii a práci so „Sadzobníkom“ učiteľ necháva priestor pre samostatnú činnosť, pomoc poskytne len na požiadanie žiaka.

c) Druhý pokus

Žiakom, ktorí splnili všetky náležitosti (správne vypísaný poukaz, dostatok peňazí) učiteľ potvrdí platbu opečiatkovaním poukazu a odovzdaním ústrižku – dokladu o zaplatení. Žiaci, ktorí uspeli môžu sledovať dodržiavanie diskkrétnej zóny a správanie sa žiakov, vyfarbiť si, resp. poskladať puzzle - rozstrihané logo Slovenskej pošty.

d) Archivácia dokladu (ústrižok)

Po ukončení platieb upriamime pozornosť žiakov na zadnú stranu ústrižku poštového poukazu. Učiteľ výrazne prečíta text a overí porozumenie žiakov (vysvetlia, čo je potrebné s ústrižkom urobiť) a odporučí žiakom, aby si ústrižok nalepili do zošita. Nedbanlivé uschovanie dokladu o zaplatení si žiaci „odpykajú“ na nasledujúcej hodine - pri nepredložení dokladu o zaplatení budú nútení uhradiť platbu ešte raz.

Vyhodnotenie: ●

- Otázkami smerujeme žiakov k zhodnoteniu svojho napredovania (menej chýb, rýchlejšie tempo).
- Žiaci vysvetlia význam diskkrétnej zóny a odôvodnia, prečo musia mať viac peňazí, ako uvádzajú na poukaze.

Odporúčame, aby si žiaci v rámci domácej úlohy zabezpečili poštový peňažný poukaz. Touto úlohou sledujeme rozvoj komunikačných zručností, orientáciu v obci, precvičenie a upevnenie pojmu poštový poukaz.

Téma: **Uhrádzame na účet 1**

Cieľ: Aplikovať poznatky a zručnosti pri vypisovaní šeku. Osvojiť si návyk prepočítania výdavku a neodkladného reklamovania nedostatkov.

Kľúčové slová:

účet, číslo účtu, konštantný symbol, variabilný symbol, výdavok.

Motivácia: Výzva

Cieľ: Uvedomiť si dôsledky nezodpovedného prístupu k povinnostiam.

Pomôcky: Výzva ☒2(PŽ5)♯, poštový poukaz.

Postup a odporúčania:

Aktivitou akcentujeme význam uschovania akéhokoľvek dokladu o zaplatení. Vychádzame z poznania, že nie všetci žiaci si dávajú záležať na udržiavaní poriadku a ignorujú činnosť, ktorú nemusia vykonať. K takejto učiteľom nenariadenej činnosti

patrila aj „archivácia“ dokladu o zaplatení, ktorý si žiaci mohli, ale nemuseli nalepiť. Je možné, že niektorým žiakom ústrižky vypadli už na hodine a práve im „doručíme“ „Výzvu“ (PŽ5). Pri formulácii „Výzvy“ vychádzame zo súm, ktoré sme uviedli v Ozname o poplatkoch za obedy. Prostredníctvom aktivity si žiaci „odpykajú lenivosť“ a hlbšie pochopia význam dôkladného uschovávanía dokladov. Pre názorné porovnanie dôsledkov obdržia „Výzvu“ aj niekoľkí žiaci, ktorí si „archiváciu“ vykonali zodpovedne. Žiaci, ktorým bola doručená výzva musia ústrižkom preukázať, že si povinnosť splnili a výzva nie je opodstatnená. Žiaci, ktorí nemajú doklad o zaplatení musia si povinnosť splniť opätovne (domáca úloha).



Čísla a symboly

Cieľ: Rozšíriť poznatky a zručnosti pri vypisovaní šeku. Predchádzať finančným stratám nezodpovedným prístupom – osvojiť si návyk prepočítania výdavku priamo pri poštovej priehradke.

Pomôcky: „Oznámenie“ ☒2(PŽ6)♣, Peňažný poukaz☒☒1(PU4), poštový peňažný poukaz (tlačivo), perá, zvýrazňovače (farbičky), kalkulačka, pokladňa s peniazmi, sadzobník manipulačných poplatkov, logo Slovenská pošta, pečiatka, porovnávací tabuľka.

Postup a odporúčania:

a) Identifikácia údajov – práca s textom.

b) Práca s poukazom. Žiakom už známy postup rozšírime aplikáciou pomôcky „Oznámenie“ (PŽ6) o doplnenie nových údajov: kód banky, konštantný a variabilný symbol.

c) Hotovosť

Pre dosiahnutie edukačných cieľov je nutné, aby v pokladni, z ktorej si žiaci sami vyberú potrebnú hotovosť boli len bankovky. K pokladni umiestnime „Sadzobník“ pre pripomenutie potreby pripočítania manipulačného poplatku. Pre overenie správnosti výdavku pripravíme porovnávaciu tabuľku, pričom posledný stĺpec necháme neoznačený (viď tab. 1).

Tabuľka 1 Porovnávací tabuľka

Meno žiaka	Výber	Platba	
Janka			
Miško			

Prameň: vlastný návrh

? d) Na pošte

Úlohou učiteľa - zamestnanca pošty je využiť neskúsenosť, resp. nepozornosť žiakov a oklamať ich výdajom nižšej /vyššej sumy peňazí. Návyk prepočítania výdavku demonštrujeme na príklade aspoň dvoch žiakov:

- žiak po príchode na „poštu“ zapíše do porovnávacíj tabuľky k svojmu menu požadované údaje (viď tab. 2),
- po uskutočnení platby prevezme výdavok a „archivuje“ ústrižok.

Tabuľka 2 Porovnávací tabuľka so vstupnými údajmi

Meno žiaka	Výber	Platba	
Janka	55€	51,50€	
Miško	70€	51,59€	

Prameň: vlastný návrh

V prípade, že si žiaci podvod všimnú, využijeme ich postreh pre zdôraznenie potreby prekontrolovania výdavku. Ak žiaci nereagujú, hru prerušíme a podvod odhalíme pomocou porovnávacej tabuľky, v ktorej označíme posledný stĺpec slovom „Výdaj“. Požiadame žiakov, aby:

- vypočítali, koľko peňazí im mali na pošte vydať (údaj zapíšeme do tabuľky - vid' tab. 3),
- si peniaze spočítali,
- podelili sa s ostatnými o svoje zistenia,
- navrhli, ako predísť finančnej strate spôsobenej nepozornosťou.

Tabuľka 3 Porovnávacia tabuľka s výstupným údajom

Meno žiaka	Výber	Platba	Výdaj
Janka	55€	51,50€	3,5€
Miško	70€	51,50€	18,50€

Prameň: vlastný návrh

Po objasnení nutnosti prekontrolovať si peniaze pri poštovej priehradke akcentujeme:

- okamžitú reklamáciu v prípade menšieho výdavku (nesmieme sa od okienka vzdialiť),
- etický postoj v prípade vyššieho výdavku (neoprávnené obohatenie sa je trestným činom). V hre pokračujeme, kým sa nevystriedajú všetci žiaci.

Vyhodnotenie a záver:

Finančným stratám predchádzame zodpovedným:

- správaním k vlastným peniazom (skontrolovanie výdavku),
- prístupom k uchovávaniu dokladov.

Téma: Uhrádzame na účet 2



Cieľ: Poznať alternatívnu možnosť pre úhradu hotovosti. Identifikovať obmedzenia v prístupe k poštovým a bankovým službám. Vnímať zodpovednosť za finančné straty spôsobené nepozornosťou pri vypisovaní tlačív.

Kľúčové slová:

banka, hotovosť, vklad hotovosti, klient, príjemca, čiastka, mena.

Motivácia: Nájdi chyby

Cieľ: Aplikovať poznatky a zručnosti pri identifikácii chybných údajov na poštovom peňažnom poukaze.

Pomôcky: Nesprávne vyplnený šek 2(PŽ7), červené pero, „Poštový poukaz“  (PU4).

Postup a odporúčania:

Dvojice žiakov pracujú s poukazom, v ktorom sú chyby. Ich úlohou je identifikovať ich, označiť červeným perom a vysvetliť. Žiakom problém vymedzíme, napr.: „*Pani Kolesárová chcela na pošte uhradiť poukaz, ale zamestnankyňa pošty jej oznámila, že poukaz nie je správne vyplnený. Nájdite chyby, ktoré je potrebné opraviť.*“


Pri tejto aktivite odporúčame využiť prvky súťaživosti:

- určíme počet chýb, ktoré majú žiaci nájsť (maximálne 5),
- stanovíme časový limit (5 minút),

- evidujeme poradie dvojíc, ktoré prácu skončili pred časovým limitom.
Nájdene chyby vyzvaný žiak pomenuje a učiteľ ich súčasne pomocou (PU4) názorne opravuje. Vyhodnotíme úspešnosť každej skupiny.

 Alternatíva 

Cieľ: Porovnávaním poštového a bankového tlačiva identifikovať zhodné údaje.
Správne vyplniť bankové tlačivo.

Pomôcky: Tlačivo Vklad hotovosti, Vklad hotovosti 1(PU5), pero, zvýrazňovač, farbičky, projektor (interaktívna tabuľa).


Postup a odporúčania:

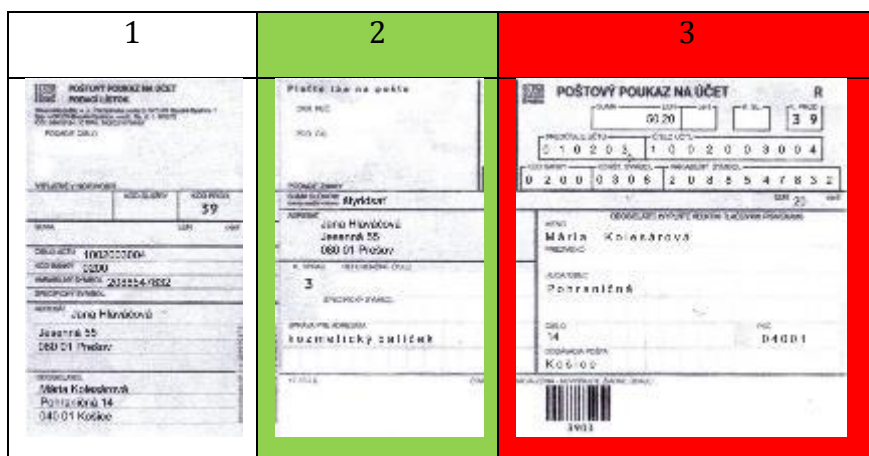
Za najväčší problém pri tejto aktivite považujeme zahltenie žiaka údajmi a orientáciou súčasne na dvoch pracovných plochách. Vzhľadom k tomu odporúčame:

- a) upraviť bankové tlačivo (farebne rozdeliť na tri časti, časti označiť číslom, resp. písmenom) a jednotlivé časti vyplňať spoločne.

Obrázok 1 Úprava bankového tlačiva

Prameň: vlastný návrh

- b) upraviť poštový poukaz – jednotlivé diely označiť písmenami, resp. číslicami (musia sa zhodovať s označením častí bankového tlačiva). Označenie dielov je vhodné názorne demonštrovať (PU4).



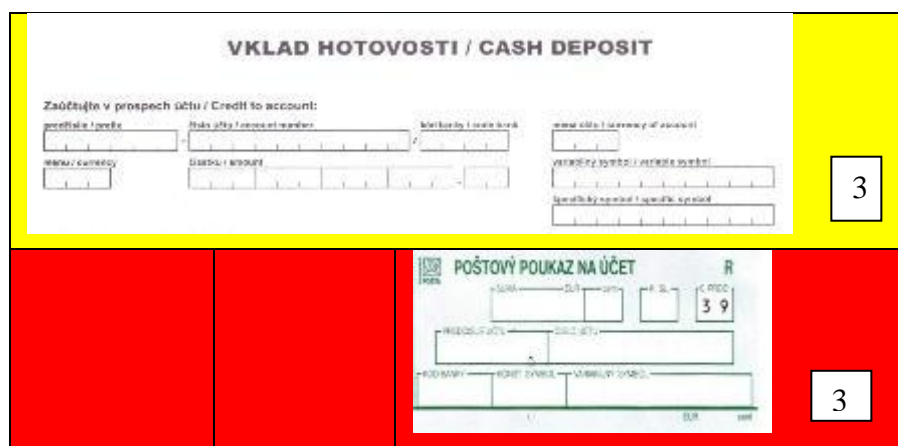
Obrázok 2 Úprava poštového poukazu

Prameň: vlastný návrh

Pri vypisovaní tlačiva odporúčame nasledovný postup:

1.krok: Časti 3-3

- podnecujeme a využívame postreh žiakov. Snažíme sa, aby bez názornej ukážky našli na tlačivách čo najviac identických údajov. Nájdene údaje názorne zobrazíme (PU4, PU5);
- vysvetlíme synonymické pojmy:
 - mena (*ako sa volajú naše peniaze? Čo je napísané na bankovke pri čísle?*), prípade potreby použijeme názor);
 - čiastka(suma);
- prepis identických údajov zo šeku na bankové tlačivo – žiaci pracujú súbežne s učiteľom, ktorý prepisuje údaje do Vkladu hotovosti (PU5). Po prepísaní každej položky hlasným čítaním overujeme správnosť údajov.



Obrázok 3 Časti 3-3

Prameň: vlastný návrh

2.krok: Časti 2 - 2

- správa pre príjemcu - objasníme pojem príjemca (na šeku adresát, ten, kto dostane od nás peniaze)
- podpis klienta – na šeku odosielateľ,
- dátum vystavenia – akcentujeme správne písanie jednociferných čísel (01, 06 a pod.)



Obrázok 4 Časti 2-2

Prameň: vlastný návrh

3. krok: Časť č. 1

Obrázok 5 Časť 1

Prameň: vlastný návrh

Pre pochopenie obmedzení vo vzťahu ku klientovi banky akcentujeme údaje o identifikácii klienta – doklad totožnosti (občiansky preukaz, pas). Na rozdiel od pošty, kde šek môže uhradiť osoba bez vekového obmedzenia, bankovú operáciu môže žiadať osoba, ktorá má preukaz totožnosti. V prípade, že ešte nemá 15 rokov, musí za ňu bankový príkaz zadať osoba, ktorá má občiansky preukaz, resp. cestovný pas.

3 ROZPOČET DOMÁCNOSTI

Väčšina žiakov nemá potrebné poznatky o zarábaní peňazí, peňažných výdajoch a sporení. Často ani netušia, čo všetko musí rodič urobiť, aby domov priniesol výplatu. Nepoznajú vzťah medzi prácou, mzdou a daniami. Vedenie domáceho rozpočtu síce patrí do sveta dospelých, ale je potrebné, aby sa žiaci naučili rozumieť peniazom, vedeli zostaviť a viesť rozpočet domácnosti a vyznali sa v základnej finančnej terminológii. Je žiaduce, aby sa žiaci prakticky zoznámili so základnými finančnými operáciami v rodine. Jednoduchou záležitosťou nie je ani zväženie výhodnosti. Preto je potrebné rozvíjať túto zručnosť prostredníctvom vhodných, životu žiakov blízkych tém.

Téma: Ako k nám prichádzajú peniaze

Cieľ: Porozprávať, ako rodičia zabezpečujú peniaze pre rodinu. Rozlišovať pojmy mzda – štátny príspevok. Vysvetliť pojem daň.

Kľúčové slová:

mzda, výplata, daň, štátna pokladnica, štátne príspevky.



„Štátna pokladnica“

Cieľ: Vnímať súvislosť medzi zamestnanosťou a štátnymi príspevkami.

Pomôcky: fiktívne pracovné zmluvy a výplatné pásky“, imitácie peňazí, kalkulačka, kalendár, „štátna pokladnica“, symbol §.

Postup a odporúčania:

Hru začneme vytvorením fiktívneho podniku. Učiteľ – majiteľ podniku prijme do zamestnania väčšiu skupinu žiakov, s ktorými pre čo najvernejšie zobrazenie reálnej situácie podpíše pracovné zmluvy. Zvyšní žiaci (aspoň dvaja) ostanú „nezamestnaní“, odkázaní na pomoc sociálneho systému.

Listovaním kalendára simulujeme časový posun o jeden mesiac. Zamestnávateľ vydá zamestnancom „výplatné pásky“ a mzdu v plnej výške, ale „nezamestnaní“ nedostanú žiadne peniaze. Táto situácia je východiskom pre pochopenie fungovania sociálneho systému.

Keďže o nezamestnaných sa musí postarať štát, umiestni učiteľ pred žiakov krabicu s nápisom „ŠTÁTNA POKLADNICA“ a vyzve „nezamestnaných“, aby si prišli prevziať dávky. Keďže „štátna pokladnica“ je prázdna, „nezamestnaní“ ostanú bez peňazí.

Vyzveme žiakov, aby navrhli, ako naplniť „štátnu pokladnicu“. Diskusiu učiteľ uzavrie tým, že na „štátnu pokladnicu“ pripevnení „§“ - symbol pre zákon a slovo „DAŇ“. Oboznámi žiakov so vzorcom na výpočet dane a zapíše ho na tabuľu. Odporúčam použiť veľmi zjednodušený vzorec:

(Mzda:100) . 20

„Zamestnaní“ si pomocou kalkulačky vypočítajú výšku dane a zo svojej mzdy odovzdajú do „štátnej pokladnice“ zodpovedajúcu sumu. Je potrebné žiakov upozorniť, že porušenie tejto povinnosti je trestným činom. Po odvedení dane do „štátnej pokladnice“ učiteľ peniaze spočíta, sumu vydelenú počtom nezamestnaných a vyplatí im dávky.

Hra pokračuje s tým, že „zamestnávateľ“ bude postupne „zamestnancov prepúšťať“ a výška dávok sa bude automaticky znižovať. Pre väčšiu názornosť a lepšie pochopenie odporúčame:

- rozdeliť triedu na 2 zóny – zamestnaní, nezamestnaní, do ktorých sa budú žiaci presúvať podľa aktuálnej situácie,
- zachytiť v hre minimálne 3 mesiace s odlišným počtom „zamestnaných“,
- viesť hru tak, aby aspoň 1 žiak bol stále „zamestnaný“ a aspoň 1 stále „nezamestnaný“,
- zabezpečiť dostatočné množstvo peňazí, aby si žiaci na konci hry mohli svoje príjmy spočítať a porovnať,
- zapisovať vzťah medzi počtom zamestnaných a výškou dávky do tabuľky, napr. pri počte žiakov 10 a výške dane 100 € u každého zamestnanca:

Zamestnaní	Výška dávky
8	400€
6	150€
5	100€
2	25€
1	11€

Vyhodnotenie:

Žiaci si spočítajú všetky svoje príjmy a následne:

- Porovnáme príjem zamestnanca, ktorý bol počas celej doby zamestnaný s príjmom po celú dobu nezamestnaného a žiaci zhodnotia, čo je pre človeka výhodnejšie;
- Porovnáme výšku dávky v závislosti od počtu zamestnaných, zhodnotíme situáciu z pohľadu poberateľa dávky (čím viac ľudí pracuje, tým je plnšia štátna pokladnica a vyššie dávky);
- Zhodnotíme spravodlivosť dane z hľadiska zamestnaných (z ich daní sa vyplácajú aj dôchodky pre ich starých rodičov, materská pre staršiu sestru, nezamestnaného brata a pod.).

Téma: Koľko stojí domácnosť?

Ciel': Pomenovať zdroje príjmov v rodine. Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia.

Kľúčové slová:

príjem, výdaj, platba, domácnosť.



Rozprávka „Oslík, potras sa!“

Ciel': Pomenovať zdroj príjmov v rozprávke a porovnať rozprávku s realitou. Diskutovať o tom, či peniaze robia človeka šťastným.

Postup a odporúčania:



Diskusiu smerujeme k poznaniu, že peniaze:

- nie sú všemocné, nedá sa za ne všetko kúpiť (zdravie, láska, šťastie, múdrosť, česť a pod.),
- v niektorých situáciách (vážna choroba, úmrtie blízkej osoby) strácajú pre človeka význam,
- sú potrebné pre uspokojenie potrieb človeka,
- prichádzajú do rodiny rôznymi spôsobmi.



Príjmy a výdaje v mojej rodine

Pomôcky: Príjmy ☒2♠(PŽ8), Výdaje☒2♠(PŽ9), perá, ☒3(PL1), písacie potreby, projektor, PC.

Postup a odporúčania:

- Kľúčové pojmy (príjmy a výdavky) vysvetlíme žiakom pomocou cesty, po ktorej kráča figúrka „Sporko“ (PL1).
- Žiaci vyberajú (PŽ8) tie príjmy, ktoré sa vzťahujú na ich rodinu a zapisujú ich do stĺpca Príjmy.
- Pri úlohe Výdaje využijeme v maximálnej miere poznatky a skúsenosti žiakov. Pomôcku PŽ9 odporúčame využiť pre súťaž, na doplnenie údajov, resp. na ilustráciu ďalších možných výdajov.

Obrázky v PŽ8 a PŽ9:

- zachytávajú tie zdroje príjmov, ktoré sa najčastejšie vyskytujú u našich žiakov. Odporúčame pomôcku upraviť tak, aby zodpovedala sociálno-ekonomickým podmienkam rodín žiakov,
- umožňujú objasniť žiakom neznáme, resp. „čudné“ fakty (na materskej dovolenke môže byť aj otec, nielen matka),
- akcentujú nesprávne chápané fakty (výživné dáva rodič pre dieťa, nie pre jeho matku/otca),
- poukazujú na význam zodpovedného prístupu k partnerskému životu vo vzťahu k finančnému zabezpečeniu členov rodiny (vdovský/vdovecký dôchodok prináleží len žijúcemu manželovi; vyživovacia povinnosť voči bývalému manželovi, spoluvlastníctvo majetku a pod.)

Vyhodnotenie a záver:

Orientačne odhadnúť výšku príjmov a výdavkov rodiny a porovnať ju so skutočným rozpočtom rodiny.

Téma: Núdzový fond

Cieľ: Uvedomiť si význam núdzového fondu. Predchádzať riziku zodpovedným zhodnotením všetkých informácií.

Kľúčové slová:

rodinný rozpočet, núdzový fond.

Motivácia: Príjmy či výdavky?

Cieľ: Rozoznať a roztriediť položky na príjmy a výdaje.

Pomôcky: kartičky „Príjmy a výdaje“ (možné využiť obrázky z PŽ8 a PŽ9).

Postup a odporúčania:

Úlohou žiakov je v stanovenom limite správne roztriediť kartičky na príjmy a výdaje domácnosti. Úspešnosť žiakov v tejto aktivite je východiskom pre voľbu formy PL2.



Práčka (prípadová štúdia)

Cieľ: Aplikovať matematické poznatky a zručnosti pri riešení praktických úloh. Zodpovedne sa rozhodnúť (zistiť, či stav rodinného rozpočtu umožňuje uspokojiť „novú“ potrebu) a rozhodnutie odôvodniť.

Pomôcky: 3PL2, Práčka1(PU6), písacie potreby, kalkulačka, pokladňa s peniazmi, obálky s položkami výdajov.

Postup a odporúčania:

- a) Vytvorenie pracovných skupín (zohľadňujeme tempo práce a úspešnosť žiakov v predchádzajúcej aktivite) a voľba formy PL1. Pre skupinu žiakov:
- s rýchlejším pracovným tempom, ktorí prácu s kartičkami zvládli bez problémov odporúčame zvoliť PL2 v skrytej forme – potrebné údaje musia roztriediť a do listu zapísať,
 - s pomalším pracovným tempom, chybovosťou pri práci s kartičkami volíme PL2 v „odkrytej podobe“ položky príjmov a výdajov sú uvedené a žiaci dopisujú len sumy (ak zvolíme „odkrytú podobu“ PL, je potrebné upraviť zadanie úloh).
 - pri tejto aktivite môžeme zvoliť aj alternatívu bez písania - úlohu žiaci riešia len manipuláciou s peniazmi.
- b) Definovanie problému (PU6a).
- c) Riešenie problému. Pri práci s PL postupujú žiaci podľa písomných pokynov. Manipulácia s peniazmi umožňuje:
- názorne vnímať, ako rýchlo sa peniaze „mínajú“,
 - priebežnú kontrolu práce – pri výbere hotovosti z pokladne zistíme, či pracovná skupina správne zrákala príjmy,
 - rýchlu a jednoduchú kontrolu: žiakom má ostať 220€.
- d) Vyhodnotenie problému (úloha 5-7): žiakov smerujeme k poznaniu významu a potreby núdzového fondu: Rodine sa zvýši 220€ - presne toľko, koľko stojí nová práčka; rodina má dost peňazí na kúpu práčky (tab. 4).

Tabuľka 4 Rodinný rozpočet

PRÍJMY(+)		VÝDAJE(-)			
Mzda	600 €	elektrina	80€		
rodinné prídavky	47€	plyn	20€		
rodičovský príspevok	200€	nájom a voda	150€		
		mobilné telefóny	47€		
		internet	25€		
		pôžička	100€		
		jedlo	150€		
		cestovné lístky	20 €		
		životné poistenie	20€		
		hygienické a čistiace potreby	15€		
		vreckové	10€		
Spolu (príde domov)	847€	Spolu (odíde z domu)	627 €	Zvýši sa (ostane doma)	220€

Prameň: vlastný návrh

- e) Pri objasňovaní významu a potreby „núdzového fondu“ vychádzame z názorov žiakov, ktorí neodporučili rodine práčku kúpiť. V prípade, že všetci žiaci odporučia práčku ilustrujeme riziko spojené s nevytvorením núdzového fondu pokračovaním príbehu (PU6b).

Záver: Opísať vlastné skúsenosti súvisiace s prázdny „núdzovým fondom“ a pocity sprevádzajúce túto skúsenosť.

Téma: **Bez jedla sa nedá žiť**

Cieľ: Precvičovať spotrebiteľské zručnosti - porovnať ceny rovnakého výrobku dvoch rôznych obchodoch. Odôvodniť výhodnosť kúpy.

Kľúčové slová:

šetrenie, úspora, jednotková cena, núdzový fond, výdaje nevyhnutné, potrebné, zbytočné.



Tvoríme núdzový fond

Cieľ: Rozlišovať výdaje nevyhnutné, potrebné a zbytočné. Popísať možné dôsledky neuhradenia nevyhnutných výdavkov. Navrhnuť riešenie situácie.

Pomôcky: Práčka ☒3(PL2), zvýrazňovače.

Postup a odporúčania:

- a) Motivačný rozhovor vychádza zo záverov predchádzajúcej hodiny:
- Rodina Seleznových sa ocitla v zlej finančnej situácii (minula všetky peniaze, nemá núdzový fond);
 - Nutnosť riešiť krízovú situáciu – peniaze na lieky, záchodovú misu a výlet sa musia nájsť.
- b) Hľadanie možností riešenia problému. Diskusiu smerujeme k poznaniu, že najvhodnejším riešením pre rodinu je nájsť potrebné peniaze vo svojom rodinnom rozpočte.
- c) Identifikácia výdavkových položiek rozpočtu umožňujúcich ušetriť potrebné peniaze:
- Objasnenie pojmov: výdavky nevyhnutné (sankcie v prípade neuhradenia, penále, pokuta), potrebné (dajú sa odložiť a bez pokuty uhradiť neskôr), zbytočné (zaobídeme sa bez nich);
 - Triedenie výdavkov – v PL2 žiaci farebne odlišujú výdavky nevyhnutné, potrebné, zbytočné;
 - Pomenovanie výdavkových položiek, v ktorých je možné ušetriť potrebnú sumu (tab. 5).

Tabuľka 5 Triedenie výdavkov

VÝDAJE (-)			
elektrina	80€	pomôcky do školy	30€
plyn	20€	jedlo	150€
nájom a voda	150€	cestovné lístky	20 €
mobilné telefóny	47€	životné poistenie	20€
internet	25€	hygienické a čistiace potreby	15€
pôžička	70€	vreckové	10€

Prameň: vlastný návrh



Tajomstvo najdrobnejších písmenok

Cieľ: Aplikovať matematické poznatky a zručnosti pri riešení úloh. Rozoznať, čo je v danej situácii nevyhnutné a zbytočné. Vyhodnotiť výhodnejšiu cenu tovaru porovnaním jednotkových cien.

Pomôcky: Výhodný nákup šetrí peniaze ☒3 (PL3), perá, kalkulačka, reklamné letáky, resp. ☒2PŽ10 a PŽ11, lupa.

Postup a odporúčania:

Úlohou žiakov je porovnať ceny rovnakých tovarov v dvoch rôznych obchodoch a vybrať najvýhodnejšiu ponuku.

- Rozdelenie do skupín. Vzhľadom k tomu, že žiaci riešia finančný problém rodiny považujeme za najvhodnejšie formu skupinové vyučovanie.
- Práca s reklamným letákom ☒

Aktivita si vyžaduje dôkladné obsahové prepojenie PL3 (tovary) s ponukou tovaru v reklamných materiáloch. V prípade, že reklamné letáky nie sú k dispozícii, odporúčame reklamný leták vytvoriť kvôli väčšej názornosti, ľahšej orientácii žiaka, navodeniu pocitu reálnosti situácie, väčšej dôveryhodnosti informácií, s ktorými žiak pracuje. Vyhľadanie jednotkovej ceny tovarov, t.j. cena za 1kg, 1l, 1ks, ktorá je východiskom pre správne porovnanie cien rovnakých tovarov. Pri vyhľadávaní jednotkovej ceny odporúčam, aby žiaci používali lupu. Táto pomôcka im uľahčí čítanie (údaj o jednotkovej cene je uvádzaný drobným písmom) a súčasne napomáha pri vytváraní a fixovaní návyku orientovať sa nie podľa ceny (pri niektorých tovaroch vyjadruje cenu za gramáž), ale podľa ceny jednotkovej.

- Demonštrácia významu jednotkovej ceny pri rozhodovaní o výhodnosti nákupu (tab. 6)

Tabuľka 6 Porovnanie jednotkových cien

tovar	Alila		Setco	
	cena	jednotková cena	cena	jednotková cena
chlieb	0,79 (500g)	1,58 (1 kg)	0,79 (550g)	1,44 (1kg)

Prameň: vlastný návrh

Na prvý pohľad cena chleba je rovnaká, avšak výhodnejšiu cenu ponúka Setco – za 1 kg chleba zaplatíme menej.

- Práca s PL3 (žiaci postupujú podľa pokynov) a priebežná kontrola úlohy: žiaci vymenujú lacnejšie, teda zakrúžkované tovary v Alile, Setcu a prečítajú výhodnejšiu cenu tovaru.
- Vyhodnotenie úlohy:

- Najmenej peňazí zaplatíme za nákup podľa výhodnejšej jednotkovej ceny,
- Pri nákupe podľa výhodnejšej jednotkovej ceny je možné ušetriť od 3,86 € do 5,09€:

Tabuľka 7 Určovanie výhodnejšej ceny

Potravina	ALILA Jednotková cena	< >	SETCO Jednotková cena	Výhodnejšia cena
mlieko	0,50	<	0,95	0,50
vajcia	0,149	<	0,15	0,149
šunka	6,90	>	3,50	3,50
chlieb	1,58	>	1,44	1,44
mäsový balíček	3,19	>	2,99	2,99
syr	4,50	<	7,90	4,50
maslo	7,16	>	5,82	5,82
Spolu:	23,979€	>	22,750€	18,889

Prameň: vlastný návrh

Záver: Zisťujeme skúsenosti žiakov s nakupovaním tovarov v ich rodine. Dôraz položíme na kritérium pre nákup v obchode (najbližší obchod, nechť chodí po obchodoch, reklama, jednotková cena). Úlohou žiakov bude zistiť možnosť úspory pri rodinnom nákupe (potraviny na sobotu a nedeľu).

Téma: Nakupujeme školské pomôcky

Cieľ: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

Kľúčové slová:

úspora, šetrenie.

Pomôcky: Pastelka 2 (PŽ12), Lienka 2 (PŽ13), PL2, PL4, perá, kalkulačka.

Postup a odporúčania:

? Prípadová štúdia nadväzuje na finančnú situáciu rodiny Selezновой. Úlohou žiakov je zistiť, či je možné ušetriť aj vo výdavkovej položke školské potreby.

a) Definícia problému.

- Pomocou PL2 žiaci zistia, koľko peňazí si vyčlenila rodina na nákup učebných pomôcok (30€).
- Bude táto suma postačujúca?
- Je možné nakúpiť pomôcky tak, aby sme pri nákupe ušetrili?

b) Riešenie problému.

Pri riešení úlohy (porovnávanie cien, určenie najvýhodnejšej ceny a výpočet finančnej úspory) žiaci pracujú s pomôckami PŽ12, PŽ13, PL4. Odporúčame prispôbiť počet položiek v pracovnom liste výkonovým možnostiam a schopnostiam žiakov, napr. rozdelením PL na časti (každá skupina bude pracovať s časťou zoznamu a na záver údaje skompletizujeme). Je nevyhnutné, aby sa zoznam učebných pomôcok v PL4 zhodoval s ponukou v „reklamných letákoch“ (PŽ13, 14). Postup práce s PL je identický s PL3. Nakoľko žiaci riešia problém rodiny, odporúčame prácu v skupinách – „rodinách“.

c) Vyhodnotenie. Skupiny prezentujú svoje výpočty a závery:

- Rodine postačí na nákup pomôcok suma 30€.
- Najväčšia úspora – nákup pomôcok podľa lepšej ceny (tab. 8).

Tabuľka 8 Výpočet úspory

	Lienka	>,<	Pastelka	Lepšia cena
školská taška	8,90		5,50	5,50
peračník	4,40		5,90	4,40
nožnice	2,60		1,96	1,96
farebné perá	4,20		1,60	1,60
vodové farby	3,60		3,50	3,50
kružidlo	2,90		3,20	2,90
Spolu:	26,60		21,66	19,86
	- 19,86		- 19,86	
Úspora	+ 6,78		+ 1,80	

Prameň: vlastný návrh

- Záver:** Peniaze šetrí:
- zodpovedné rozhodovanie (využívame reklamné materiály a nenakupujeme v najbližšom obchode).
 - Šetrné zaobchádzanie s pomôckami.

Téma: Počítame náklady na živobytie

Cieľ: Poznať, za čo všetko rodina musí platiť. Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami a hospodárneho správania sa v domácnosti. Uvedomiť si dôsledky nezodpovedného zaobchádzania s osobnými vecami pre výdavkovú stránku rodinného rozpočtu.

Kľúčové slová: príjmy, výdavky, rozpočet vyrovnaný, prebytkový, schodkový, zadĺženie, šetrenie.

Postup a odporúčania:

Motivácia: Súťaž skupín

Aktivitou sledujeme precvičenie poznatkov, matematických, komunikačných a sociálnych zručností žiakov.

a) Skupiny:

- odporúčame vytvoriť losovaním identifikačného znaku skupiny (farebné žetóny číslice, písmená). Pri tomto spôsobe je väčší predpoklad, že sa v skupine ocitnú žiaci, ktorí pri spoločnej činnosti musia prekonať prípadné bariéry (osobné, komunikačné, sociálne).
- ideálne 3-členné – model rodiny otec, matka, dieťa. Je vhodné, aby každá skupina si vybrala „hlavu rodiny“, ktorá bude rozdeľovať úlohy (v prípade nezhôd odporúčime žiakom využiť náhodný lós). Delba úloh je veľmi potrebná, nakoľko ich vyriešenie je časovo limitované. Rozhodovanie o roz(ne)delení úloh ponecháme „hlave rodiny“ a jej členoch.
- Pri hodnotení úspešnosti odporúčame namiesto bodov použiť imitácie peňazí (odmena za kvalitu vykonanej práce).

Súťažné úlohy:

Úloha1 Zoznam výdajov (10 min.)

Pomôcky: lúštenka, farbičky, zvýrazňovače, karty výdajov, pomôcky na upevnenie kariet.

Postup a odporúčania:

Skupiny v stanovenom časovom limite (5 min.) v lúštenke hľadajú a farebne zvýraznia slová označujúce výdaje.

1	f	e	l	e	k	t	r	i	n	a	b	ô	z
2	l	p	l	y	n	e	s	j	e	d	l	o	b
3	n	á	j	o	m	k	v	o	d	a	p	o	i
4	s	b	t	e	l	e	f	ó	n	k	h	y	g
5	c	u	d	o	p	r	a	v	a	c	s	p	k
6	o	b	u	v	n	s	p	o	i	s	t	k	a
7	f	o	b	l	e	č	e	n	i	e	s	z	v

- Po uplynutí limitu skupiny spočítajú počet nájdených slov.
- Výsledky začne prezentovať úspešnejšia skupina (pomenujú konkrétny výdaj a pripevnia na podklad identickú kartu). Druhá skupina hodnotí správnosť a dopĺňa si údaje, ktoré v lúštenke nenašla.
- Pri skompletizovaní zoznamu výdajov (odpad, školské pomôcky, pôžička, vreckové) sa opierame o poznatky žiakov oboch skupín (príležitosť získať body aj pre druhú skupinu), resp. použijeme zvyšné karty – skupina si vyberie zástupcu, ktorý bude rozhodovať, či slovo na karte označuje príjem alebo výdaj (je potrebné mať pripravené aj karty príjmov).

Úloha2 „Smajlíky“ (10 min.)

Cieľ: Porovnaním príjmov a výdajov rodiny zhodnotiť stav rodinného rozpočtu.

Pomôcky: Rodinný rozpočet (PŽ14), obálky, kalkulačka, písacie potreby, symboly (smajlíky) vyjadrujúce finančnú situáciu rodiny.

Postup a odporúčania:

Na riešenie úlohy odporúčame časový limit 5. min. Úspešnosť skupín hodnotíme súčasne. Po uvedení mená rodiny zástupcovia skupín vyberú symbol (smajlíka) a na vyzvanie učiteľa ho ukážu.

Je na zvážení vyučujúceho, či po tejto aktivite súťaž vyhodnotí, alebo súťažný prvok využije aj v ďalšej časti hodiny a súťaž vyhodnotí až na záver.



Navrhujem

Cieľ: Navrhnuť možnosti znižovania výdavkov rodiny, uviesť príklady šetrného zaobchádzania s osobnými vecami.

Pomôcky: Zoznam výdavkov (výsledok úlohy 1), Smajlíky (výsledky úlohy 2), symboly na údržbu odevov (pranie a žehlenie), žehlička, oblečenie (tričko, mikina, nohavice, ponožky).

Postup a odporúčania:

V prípade veľkej aktivity, tvorivosti a nápaditosti žiakov odporúčam tejto téme venovať viac vyučovacích hodín. Je dôležité, aby žiaci svoje nápady prezentovali v maximálne možnej miere. Je na zvážení vyučujúceho, či pri tejto aktivite zvolí skupinovú alebo hromadnú formu.

Porovnaním výsledkov 2. úlohy žiaci rozhodnú, ktorá rodina je v najhoršej finančnej situácii.

- a) Definícia problému (*Čo musí urobiť rodina, aby sa zlepšila jej finančná situácia?*)
– nájsť si prácu, šetriť.

- b) Riešenie problému. Pri hľadaní riešení odporúčame postupovať podľa žiakmi vytvoreného zoznamu výdajov. Žiaci navrhujú riešenia a súčasne hodnotia ich realnosť, napr. možnosť zamestnať sa závisí od ponuky na trhu práce. Každý reálny a odôvodnený návrh zapisujeme do zoznamu, napr.:
 - telefón/mobil: neprekročiť paušál- telefonovať; posilať sms len v nutných prípadoch...;
 - elektrina: zhasínať svetlo; používať úsporné žiarovky; vypnúť televízor, keď ho nikto nepozera; vypnúť počítač, ak s ním nikto nepracuje...;
 - voda: zastaviť vodu, keď napr. ideme na WC, telefonujeme; sprchovanie namiesto kúpania; vymeniť/opraviť pokazenú vodovodnú batériu, aby voda zbytočne nekvapkala/netiekla a pod.

c) Prínos a možnosti žiaka pre riešenie problému

Žiaci spravidla uvedú „chronicky“ známe riešenia. Neuvedomujú si, že k šetreniu a úspore peňazí môžu prispieť aj oni svojím zodpovedným správaním voči osobným veciam. Odporúčame preto prioritne upriamiť pozornosť žiakov na:

Školské pomôcky:

- nelámať ceruzky, perá, pravítka, kružidlá;
- neplytvať lepidlom, farbami;
- šetriť zošity – zbytočne nevytrhávať papiere;
- zatvárať fixky, lepiacu pastu, farby v tube a pod.

Oblečenie:

- šetriť nové oblečenie – prezliekať sa (domáci úbor, oblečenie na voľný čas, šport);
- správne ošetrovať odevy – rešpektovať symboly na pranie a žehlenie;
- odkladať, nevyhadzovať zachovalé oblečenie (darovanie - akcent na sociálne cítenie žiakov);
- zodpovedne sa rozhodovať pri nakupovaní (ak sa vetrovka nemôže prať v rukách ani v práčke, budem mať peniaze na čistiareň?);
- uplatňovať práva spotrebiteľa (reklamácia tovaru).

Obuv:

- šetriť obuv – prezúvať sa (papuče, obuv na športovanie);
- ošetrovať obuv;
- odkladať, nevyhadzovať zachovalú obuv (darovanie);
- uplatňovať práva spotrebiteľa (reklamácia tovaru).

Pri objasňovaní významu symbolov pre údržbu odevov, (spravidla pre žiakov úplne neznáma informácia) odporúčam demonštráciu - žiaci si hľadajú symboly na svojom oblečení, resp. na pripravených odevoch a nastavujú žehličku podľa uvedeného symbolu.

Vyhodnotenie:

Na základe vyplneného Zoznamu žiaci vymenujú výdavkové položky, výšku ktorých nemôžeme ovplyvniť (nájom, pôžička, cena dopravy, poisťka, poplatky za internet, koncesionárske poplatky, komunálny odpad).

Téma: Osobný finančný plán

Cieľ: Vypracovať osobný finančný plán.



Rozprávka o zlatej rybke

Žiaci porovnávajú spôsob naplnenia túžob v rozprávke a reálnom živote. Pomenujú svoje želanie.



Zlatú rybku nemám, pomôžem si sám

Cieľ: Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory).

Pomôcky: Písacie potreby, Finančný plán (PL5), kalkulačka, internet, inzercia (tlač), reklamné materiály, tabuľa, (PU7b)

Postup a odporúčania:

Poukazujeme na mimoriadnu náročnosť témy vzhľadom k tomu, že:

- žiaci sa spravidla nepodieľajú na tvorbe rodinného rozpočtu (nemajú žiadnu reálnu predstavu o výške príjmov a výdajov rodiny),
- vreckové dostávajú skôr výnimočne (žiaci z rodín v hmotnej núdzi vôbec),
- nie sú vedení k tomu, aby sa podieľali na zabezpečení svojich potrieb (ak rodičia na to majú peniaze – tak to kúpia).

Navyše módnym trendom „žiť pre tento moment“, „užívať si života“, „žijem len raz“, „dnes som tu, zajtra tu byť nemusím“, ktorý si mladá generácia priamo masovo osvojuje, neobchádza ani žiakov s mentálnym postihnutím. Ak k tomu prirátame deficit v oblasti plánovania a predvídania dôsledkov, ako aj deformovaný názor o zodpovednosti štátu za finančnú situáciu rodín, ktorý je frekventovaný najmä medzi príslušníkmi marginalizovaných skupín (rómskych), obtiažnosť témy sa prejaví v celej svojej šírke a hĺbke.

Vychádzajúc z týchto faktov nemôžeme očakávať takú aktivitu a tvorivosť vo vzťahu k realite nápadov žiakov ako pri predchádzajúcej téme. Môže sa stať, že žiaci neprídu so žiadnym reálnym návrhom, a preto nosná časť práce sa presunie na vyučujúceho. V tomto prípade bude jeho úlohou objasniť žiakom možnosti pri dosahovaní ich cieľov.

a) Vytýčenie cieľa

Žiaci si do PL5 zapíšu vec, po ktorej túžia ale nemajú peniaze na to, aby si ju kúpili. Odhadnú jej skutočnú cenu a uvedú sumu, ktorá by bola pre nich prijateľná. Je

dobré, ak si reálnosť odhadovanej ceny si môžu overiť napr. prostredníctvom internetu, reklamných letákov, inzercie v tlači.

b) Možnosti pre dosiahnutie cieľa – finančný plán.

Nápady žiakov učiteľ zapisuje na tabuľu a žiaci ich spoločne posudzujú a hodnotia.

- Rizikové zdroje príjmov: nereálne nápady, ale najmä nápady, ktoré môžu žiakom a ich rodičom spôsobiť problémy neignorujeme. Naopak, vzhľadom na nárast sociálno-patologického správania mladej generácie akcentujeme potrebu dôkladného objasnenia dôsledkov.
- Nerizikové zdroje príjmov. Pomocou otázok vyučujúci smeruje žiakov k poznaniu možností, ktoré žiaci neuviedli, napr.:

Tabuľka 9 Zdroje príjmov

Zdroje príjmov		
Rizikové (trestný čin, zadĺženie) §	Nerizikové	
	teraz	neskôr (od 18. rokov)
krádež	desiata (príprava doma, nákup podľa lepšej ceny)	brigáda
hazardné hry (automaty, karty)	výpomoc za odplatu („fuška“)	výplata
stávky a lotérie	zber lesných plodov (huby, maliny, čučoriedky)	štípéndium
požičanie peňazí	dary	výnosy z vkladov v banke (sporenie)
prostitúcia	zber druhotných surovín (papier, železo)	
úžera		
predaj a distribúcia drog		
falšovanie peňazí	brigáda (aj od 16. rokov)	

Prameň: vlastný návrh

Hľadaním a uvedením zdrojov príjmov v budúcnosti poukazujeme na perspektívu, možnosť zlepšenia finančnej situácie. Prioritne akcentujeme:

- štípéndium: podporovanie žiakov, ktorí pokračujú v štúdiu po ukončení povinnej školskej dochádzky,
- výplata: význam vzdelania pre uplatnenie sa na trhu práce, potreba pokračovať v ďalšom štúdiu,
- sporenie: pohodlná cesta, spôsob zvyšovania príjmov, kedy namiesto človeka pracujú peniaze bez ohľadu na ich množstvo – aj malé peniaze môžu rásť. Týmto argumentom namietame proti prípadným výhradám zo strany žiakov, že z navrhovaných zdrojov príjmov „zarobia“ málo, a preto sa nevyplatí robiť.

Vyhodnotenie a záver:

Hodnota malých peňazí v ľudovej slovesnosti. Vysvetliť význam prísloví a porekadiel (PU7).

4 RODINNÉ NÁKUPY

Téma: Pripravujeme oslavu1

Ciel': Uplatniť matematické poznatky a zručnosti pri riešení praktických situácií. Vypočítať celkovú cenu nákupu. Kriticky myslieť a hodnotiť - rozpoznať, čo si môžeme dovoliť.

Kľúčové slová:

jednotková cena, prepočet ceny, výsledná cena.



Oslava pre kamaráta Miška (prípadová štúdia)

Pomôcky: Oslava pre kamaráta Miška ☒1(PU8), Pohostenie ☒3(PL6), reklamné letáky, písacie potreby, kalkulačka, tabuľa, kriedy, internet, PC, projektor.

Postup a odporúčania:

Aktivita má charakter prípadovej štúdie. Úlohou žiakov je rozhodnúť, aký tovar môžu za určenú sumu kúpiť, tzn. na čo majú dostatok finančných prostriedkov. Pri rozhodovaní sa opierajú o celkovú sumu, ktorú vypočítajú prepočtom jednotkovej ceny tovaru na počet kusov.

a) Analýza problému

Po prečítaní prvej časti príbehu (PU8) zvýrazníme zápisom na tabuľu celkovú sumu, ktorú majú aktéri príbehu k dispozícii pre zabezpečenie pohostenia a vytvoríme priestor pre nápady žiakov (čo by kúpili na oslavu, aké pohostenie navrhujú). V ďalšej časti zvýrazníme (pomocou obrázkov, zápisu na tabuľu, resp. projekciou PL6) tovary, ktoré navrhli Miškovi spolužiaci. Po prečítaní príbehu zapíšeme na tabuľu problém, ktorý majú žiaci vyriešiť: „Pre ktorý z nápadov majú Miškovi kamaráti dosť peňazí?“

b) Práca s pracovným listom (PL6)


Doplnenie chýbajúceho východiskového údajá – cena za 1 ks závisí od technických možností, ktoré má vyučujúci k dispozícii:

- Učiteľ vopred určí ceny a zahrnie ich do PL – žiaci pracujú s hotovými údajmi.
- Internet - orientačné jednotkové ceny získané prostredníctvom internetu zvyšujú u žiakov pocit vierohodnosti údajov. Pre tento účel odporúčame internetovú stránku <http://www.sendvic.sk/ponuka/oblozene-misy/>, na ktorej nájdeme cenové ponuky všetkých tovarov nachádzajúcich sa v PL6.

V závislosti od možností a schopností žiakov môžeme postupovať dvomi spôsobmi:

- Úlohy žiaci počítajú spolu s učiteľom,
- Žiaci riešia úlohy samostatne, vo dvojici, resp. skupine. Pre správne pochopenie a porozumenie úlohy odporúčame názorne demonštrovať výpočet aspoň jednej položky zo zoznamu, napr.

Tabuľka 10 prepočet jednotkovej ceny

	Evka: Bageta		
	Cena za 1 ks	Potrebuje 9 ks	Máme 8,80 €. Môžeme bagety kúpiť?
	2, 50€	(9x2,50€) 22,50€	Nie

Prameň: vlastný návrh

c) Vyhodnotenie

Žiaci pomenujú tovar, ktorý si Miškovi kamaráti môžu kúpiť za spoločné peniaze a svoje rozhodnutie odôvodnia porovnaním vypočítanej celkovej sumy so sumou určenou. Pracovný list je koncipovaný tak, aby žiaci dospeli k negatívnemu výsledku, t.j. za peniaze, ktoré majú k dispozícii nemôžu kúpiť žiaden z uvedených tovarov. Toto poznanie je východiskom pre hľadanie ďalšej možnosti - prípravy pohostenia z nakúpených surovín.

Záver: Žiaci menujú suroviny, ktoré sú potrebné na prípravu obložených chlebíkov. Napíšu si zoznam a zistia ceny surovín v obchodoch, v ktorých bežne nakupujú.

Téma: Pripravujeme oslavu2

Cieľ: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch a vybrať výhodnejšiu ponuku. Vykalkulovať náklady - vypočítať výslednú cenu prepočtom jednotkovej ceny na množstvo.

Kľúčové slová:

jednotková cena, prepočet ceny, výsledná cena, kalkulácia nákladov, náklady.



Obložené chlebíčky

Pomôcky:

reklamné letáky, písacie potreby, kalkulačka, tabuľa, kriedy, „Rozpis surovín“ (PŽ15 a PŽ16).

Postup a odporúčania:

Téma nadväzuje na závery žiakov z predchádzajúcej hodiny:

- spolužiaci nemali dostatok peňazí na zakúpenia navrhovaného pohostenia;
- nakúpia potrebné suroviny a pripraví obložené chlebíky.

a) Definovanie problému: Postačí vyzbieraná suma na prípravu chlebíčkov?

b) Riešenie problému. Pri práci s PL 7 môžeme použiť:

- Výsledky domácej úlohy žiakov. Vzhľadom k tomu, že ceny potravín kolíšu poukazujeme na riziko, že žiaci zistia také ceny potravín, ktoré vo výslednej kalkulácii prekročia stanovenú sumu 8,80 €. V konečnom dôsledku by to znamenalo, že žiaci nenašli žiadne riešenie, ktoré by im umožnilo pripraviť oslavu pre kamaráta.

So zámerom predísť neúspechu žiakov uvádzame limity jednotkových cien tovarov (tab. 11) – maximálnych jednotkových cien, neprekročením ktorých žiaci dospejú k pozitívnemu záveru.

Tabuľka 11 Limity cien tovaru

Tovar	Jednotková cena
chlieb	1,44€
maslo (Rama)	3,77
šunka	3,50€
uhorky	0,69
syr	4,50€
paradajky	3,16
paprika	2,88

Prameň: vlastný návrh

Je žiaduce, aby „limity“ do práce žiakov zapojil učiteľ nenápadným spôsobom (aj on urobil za domácu úlohu prieskum cien):

- Letáky (PŽ15 a PŽ16) akceptujú limitujúce ceny a sú zostavené tak, aby žiaci dospeli k pozitívnemu záveru. Pomôcku môžeme použiť pre zapojenie do činnosti aj tých žiakov, ktorí si úlohu nespĺnili, resp. zistili nesprávne údaje (neorientovali sa podľa jednotkových cien).
- c) Priebežná kontrola - nevyhnutné zaradiť po splnení 1. úlohy. Neprávny výber lepšej jednotkovej ceny sa premietne do chybnéj kalkulácie nákladov, čo môže viesť k negatívnemu záveru žiakov.
- d) Kalkulácia nákladov (úloha 2). Vzhľadom na použitie vzorca odporúčam najprv výpočet názorne demonštrovať.
- e) Vyhodnotenie a kontrola správnosti kalkulácie (8,80€ bude stačiť, peniaze sa zvýšia. Výška zvyšnej sumy umožňuje rýchlu a nenáročnú kontrolu správnosti kalkulácie.

Záver: Pomocou reklamných materiálov zistiť, čo sa ešte dá kúpiť za zvyšné peniaze.

ZÁVER

Obsah učiva predmetu Praktická matematika v 8. ročníku je prioritne zameraný na základné zručnosti platobného styku, ktoré sú súčasťou „finančného kolotoča“ a každodenného života. Bankovým produktom je venovaná pozornosť len na úrovni základnej orientácie vzhľadom k tomu, že bankové služby a poistenie sú obsahom učiva v 9. ročníku.

Z osobnej skúsenosti môžem potvrdiť, že finančné vzdelávanie je veľmi zábavné nielen pre žiakov, ale aj pre učiteľa. Najmä rolové hry, v ktorých sa naplno prejaví osobná skúsenosť žiaka získaná v rodinnom prostredí a pozorovaním dospelých, ponúkajú priam hotový umelecký zážitok.

V predmete Praktická matematika sa v oveľa širšej miere prejavuje bipolárnosť edukačného procesu. Vďaka finančnému vzdelávaniu učiteľ nielen preniká do zákulisia finančného zmýšľania a hodnotového systému žiakov, ale súčasne sa prostredníctvom žiakov oboznamuje s kultúrou, tradíciami, zvykmi a normami, ktoré determinujú pre intaktnú populáciu nepochopiteľné myslenie a konanie (najmä rómskych) žiakov. Pochopenie „inakosti“ je základom, aby žiaci prijali finančnú gramotnosť za súčasť životného štýlu. Tlak zvonka je vždy sprevádzaný odporom, aj keď ide o dobrú myšlienku, a preto finančné vzdelávanie nesmie byť spojené s pohrdaním, znevažovaním či potláčaním kultúry, zaužívaných zvykov a tradícií akejkoľvek minority. Úspech v našom ponímaní predstavuje transport – prebratie pozitívnych vzorcov a ich začlenenie do existujúcej kultúry. Cesta k úspechu smeruje cez „lákadlo“ – výhody a zisky, ktoré môžu žiaci vďaka finančnej gramotnosti získať a dospieť tak v konečnom dôsledku k zvýšeniu svojej životnej úrovne.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

- 1 Hesová, A. - Zelendová, E. 2011. Finanční gramotnost ve výuce. Metodická příručka. Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV), Praha. 2011. ISBN: 978-80-86856-76-6
- 2 Klínský, P. – Chromá, D. 2009. Finanční gramotnost. Úlohy a metodika. Národní ústav odborného vzdělávání, Praha. 2009. ISBN 978-80-87063-26-2
- 3 Madzgoňová, S. 2012. Praktická matematika. Finančná gramotnosť v edukácii žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. [online]. 2012. [cit. 2012.03.18]. Dostupné na internete: http://shared.mpc-edu.sk/web/OPSOSO%20III.%20kolo%20vyzvy%20na%20poziciu%20Odborny%20poradca%20vo%20vzdelavani/OPS_Madzgonova%20Svetlana%20-%20Prakticka%20matematika.pdf

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Pomôcky pre učiteľa (PU)

PU1: Nákup

PU2: Trestné sadzby za falšovanie a poškodzovanie bankoviek

PU3: Postup práce s poštovým poukazom

PU4: Poštový peňažný poukaz

PU5: Vklad hotovosti

PU6: Práčka

PU7: Malé peniaze v ľudovej slovesnosti

PU8: Oslava pre kamaráta Miška

Príloha 2 Pomôcky pre žiakov (PŽ)

PŽ1: Kartičky na výmenu

PŽ2: Poškodené bankovky

PŽ3: Tajnička

PŽ4: List

PŽ5: Výzva

PŽ6: Oznámenie

PŽ7: Nesprávne vyplnený šek

PŽ8: Príjmy

PŽ9: Výdaje

PŽ10: Leták Alila

PŽ11: Leták Setco

PŽ12: Pastelka

PŽ13: Lienka

PŽ14: Rodinný rozpočet

PŽ15: Leták Obchod 1

PŽ16: Leták Obchod 2

Príloha 3 Pracovné listy (PL)

PL1: Príjmy a výdaje domácnosti

PL2: Práčka

PL3: Výhodný nákup šetrí peniaze

PL4: Školské pomôcky

PL5: Finančný plán

PL6: Pohostenie

PL7: Rozpis surovín

Príloha 1 Pomôcky pre učiteľa (PU)

PU1: Nákup

„Crrrrr, budíček! Vstávame slečna nebezpečná, o chvíľu bude sedem hodín“ Mamine slová prerušili môj sladký sen.

„Sedem? Veď je sobota, dnes nejdem do školy“ schovala som hlavu pod vankúš v nádeji, že sa sen vráti.

„Viem že je sobota, ale potrebujem, aby si mi pomohla nakúpiť. Ocko má zajtra narodeniny, čakáme návštevu. Sama to všetko neodnesiem. Tak, šup, šup....Ráno nezvykne byť veľa ľudí, nakúpime raz-dva“.

No, čo už?! Nenechám predsa mamku v kaši. O chvíľu sme už vystupovali na autobusovej zastávke.

„Pani, prosím Vás, nemôžete mi zmeniť peniaze? Potrebujem si kúpiť lístok, mám len celé a nie je tu žiaden stánok, ani obchod“, ozval sa milý ženský hlas.

„Koľko? 20€? Tolko budem mať“, odpovedala mamka a o maličkú chvíľku si už neznáma milá pani kúpila lístok a narýchlo nastúpila do autobusu.

Mamka mala pravdu v hypermarkete bolo málo ľudí.

„Máme všetko? Nezabudli sme na nič?“ Mamka si ešte raz očami preletela nákupný zoznam a obidve sme začali vykladať tovar na pokladničný pás.

„70 Eur, 25 centov“ zaznelo spoza pokladne.

Mamka vybrala peňaženku, podala peniaze pokladničke a pokračovala v ukladaní nákupu do tašiek.

„Dobrý deň, pani. Poprosím Vás, pod'te hned' so mnou“ oznámil mužský hlas.

„Ísť? Hned'? Malý moment, ešte mi pani v pokladni nevydala peniaze za nákup. A vlastne prečo mám ísť s vami?“ Mamkiným otázkam nebolo konca-kraja, ale odpovede sa jej nedostávalo. Pán s vysielackou je upokojoval a popod ruku ju viedol kamsi dozadu.

Čas sa vliekol ako slimák. S každou minútou som bola čoraz nervóznejšia a na moje otázky mi nikto nevedel odpovedať. Keby som si nezabudla doma mobil, zavolala by som ockovi.

Konečne vidím prichádzať mamku. Vyplakané oči nenasvedčovali nič dobré.

„Mami, kde si tak dlho bola? Čo sa vlastne stalo?“ zasypala som mamku otázkami, aj keď mi bolo jasné, že jej nie je do reči.

„Falošné peniaze. Tá 20 eurová bankovka.“

„Je to vážne?“, opýtala som sa s nádejou, že všetko bude v poriadku.

„Každý trestný čin je vážny“, potichučky odpovedala mamka a v očiach sa jej zaleskli slzy.

PU2:  Trestné sadzby za falšovanie a poškodzovanie bankoviek

Kto sebe alebo inému zadováži falšované peniaze alebo kto ich prechováva (tajne ukrýva) .	
Kto falšuje alebo vyrobí peniaze aby ich potom použil ako pravé peniaze . Kto falšované alebo vyrobené peniaze použije ako pravé .	
Kto dovezie, vyvezie, prepraví, prijme alebo získa falšované peniaze aby ich potom použil ako pravé .	
Kto falšované peniaze, ktorými mu bolo zaplatené ako pravými, použije ďalej ako pravé (nenahlási na políciu).	
Kto poškodzuje peniaze .	šesť mesiacov

3a Odosielateľ:

- Pre pochopenie a fixáciu zdôrazníme v slove odosielateľ predložku **OD** (koho idú peniaze?)
- Poukážeme na podobnosť s tajničkou, doplňovačkou;
- Prečítame so žiakmi všetky políčka. Nakoľko majú tendenciu písať meno a priezvisko spolu v riadku, číslo domu hneď s názvom ulice zdôrazníme, že na poukaze musia byť tieto údaje oddelené;
- Upozorníme na písanie tlačnými písmenami (možnosť použiť vzor písmen na poukaze);
- Vypisujeme časť odosielateľ po jednotlivých riadkoch.

3a			POŠTOVÝ POUKAZ NA ÚČET	R
			SUMA EUR cent	K. SL.
		SUMA SLOVOM <small>(písať veľkými písmenami)</small>		EUR cent
		SUMA EUR cent		
			ODOSIELATEĽ (VYPÍŠTE VEĽKÝMI TLAČENÝMI PÍSMENAMI)	
			MENO	
			PREZVISO	
			ULICA/OBEC	
			ČÍSLO	PSČ
			DODÁVACIA POŠTA	
			OPRAVA ZDARMA - NEVYPLŇUJTE ŽADNÉ ÚDAJE!	
				3903

3b Odosielateľ

- Žiaci vyhľadajú na poukaze ešte jednu časť s označením Odosielateľ.
- Zrátajú riadky (3) a porovnajú s počtom „okienkových riadkov“ (6).
- Vysvetlíme ako 6 „okienkových riadkov“ premeníme /zmestíme do troch: do 1 riadku spojíme dva „okienkové riadky“, tzn. 1 riadok: meno a priezvisko, 2 riadok: ulica a číslo domu, 3 riadok: PSČ a obec.
- Využívame poznatky žiakov o písaní vlastných podstatných mien.

3b

POŠTOVÝ POUKAZ NA ÚČET R

SUMA EUR cent K. SL. K. PROD. 3 9

SUMA SLOVOM (slovy a veľkými písmenami) EUR cent

ODOSIELATEL

ODOSIELATEĽ (VYPÍŠTE VEĽKÝMI TLAČENÝMI PÍSMENAMI)

MEŇO

PREZVSKO

ULICA/DBEC

ČÍSLO PSČ

ODDÁVKA POŠŤA

ČÍRKA ZDŇA - NEVÝŠLUJE ŽADNÉ ÚDAJE!

3903

4 Adresát

- Vysvetlíme rozdiel adresa – adresát (žiaci pod pojmom adresát chápu svoju adresu).
- akcentujeme analógiu s písaním údajov odosielateľa.

4

POŠTOVÝ POUKAZ NA ÚČET R

SUMA EUR cent K. SL. K. PROD. 3 9

SUMA SLOVOM (slovy a veľkými písmenami) EUR cent

ADRESÁT

ADRESÁT

ODOSIELATEĽ

ODOSIELATEĽ (VYPÍŠTE VEĽKÝMI TLAČENÝMI PÍSMENAMI)

MEŇO

PREZVSKO

ULICA/DBEC

ČÍSLO PSČ


ODDÁVKA POŠŤA

ČÍRKA ZDŇA - NEVÝŠLUJE ŽADNÉ ÚDAJE!

3903

5 Správa pre adresáta

- Vysvetlíme význam tohto údaju (za čo platíme),
- Žiaci vyhľadajú v texte potrebný údaj a zapíšu ho do tlačiva.

5		POŠTOVÝ POUKAZ NA ÚČET	
		SUMA EUR cent	K. PRG 3
		SUMA SLOVOM (slovy vo veľkých písmenách) EUR cent	
SUMA EUR cent	ADRESÁT	ODOBŔATEĽ: VYPLŇTE VEĽKÝMI TLAČENÝMI PÍSMENAMI	
ADRESÁT	K. SPRAC. REFERENČNÉ ČÍSLO 3 SPECIFICKÝ SYMBOĽ	MENO	
	SPRÁVA PRE ADRESÁTA	PŘÍZVSKO	
		ULICA/ULICA	
		ČÍSLO PSC	
		ODDÁVKA POŠTA	
ODOBŔATEĽ		ČÍSLA ZONA - NEVYPLŇUJTE ŽADNÉ ÚDAJE!	
		 3903	

PU6: Práčka

a)

Pani Seleznová ma maličké bábätko. Každý deň perie, lebo pre bábätko musí mať vždy čisté veci. Aj dnes, len čo vypravovala manžela do práce a syna do školy zapla práčku. Kým bábätko spinká, práčka vyperie košielky aj plienky. Ale práčka nevyprala – pokazila sa a pani Seleznová musela všetko prať ručne.

„Idem zistiť, koľko by nás stála nová práčka. Táto sa v jednom kuse kazí a aj opravár naposledy povedal, že sa neoplatí dávať peniaze do jej opravy.“ Zapla internet, vzala pero a papier a začala vyberať z bohatej ponuky. Nakoniec si na papier napísala: PRÁČKA - 220€.

„Nie je to príliš veľa, sú aj drahšie práčky. Ale...budeme mať na novú práčku doma dost peňazí? Hneď to vypočítam.“

Len čo vzala pero do ruky, ozval sa z detskej izby plač bábätka. „Počítanie musí počkať“. Počítajme za mamičku, nech sa pokojne venuje svojmu bábätku“.

b)

Pani Seleznová sa práčke veľmi potešila ale o niekoľko dní začala ľutovať, že na práčku minuli všetky zvyšné peniaze.

„Vaša dcérka ma angínu“, oznámila jej lekárka „Predpísané lieky jej musíte dávať pravidelne. Kúpte jej aj kvapky do nosa a vitamíny“. Kúpiť? Odkiaľ vziať peniaze, keď sme všetky zvyšné dali za práčku?

„Mamka, v piatok ideme na výlet do zoologickej záhrady. Zajtra mám doniesť do školy 5 Eur“, oznámil jej syn. „A tu je zoznam pomôcok do školy, do štvrtka musíme mať všetko nakúpené“.

„Ale záchodovú misu musíme kúpiť ešte dnes. Praskla, záchod sa nedá používať, zakričal ocko.“

„Načo sme len kupovali tú práčku?!“ pomyslela si v duchu pani Seleznová a dolu lícami sa je začali kotúľať slzy. „Keby mali doma aspoň 40€, to by mohlo postačiť.“

PU7: Malé peniaze v ľudovej slovesnosti

a)

Smrdiť grošom.

Má peňazí ako žaba srsti.

Rastú mu peniaze ako vlkovi pečienka.

S grošom líha, s dvoma vstáva.

Mať peňazí (byť chudobný) ako kostolná myš.

Žije z ruky do úst.

Má peňazí ako pliev.

b)

Aby si došiel groša, máš si vážiť babku.

Babka³ k babce, budú kapce.

Dobrá gazdiná pre pierko plot preskočí.

Keď netečie, aspoň kvapká.

Z holej dlane nevyžiješ.

³Pojem babka môžeme objasniť pomocou slovného zvratu „kúpiť za babku“.

PU8: Oslava pre kamaráta Miška

Žiaci sa dohodnú, že pripraví oslavu pre svojho spolužiaka Miša. Miško je dobrý kamarát, každému rád pomôže a veľmi dobre sa učí. Pred pol rokom ťažko ochorel. V nemocnici ho museli trikrát operovať a jeho stav bol tak vážny, že aj lekári pochybovali o jeho uzdravení. Miško je však bojovník. Nevzdal sa a nad chorobou vyhral. Z nemocnice ho už prepustili a na budúci pondelok opäť začne chodiť do školy. Miškovi spolužiaci sa rozhodli privítať bojovníka Miška menšou oslavou.

K oslave patrí pohostenie a na to treba peniaze. Dohodli sa, že okrem Miška – oslávenca každý prispeje rovnakou sumou peňazí – 1,10 €, takže dokopy budú mať 8,80 €. Nie je to príliš veľa peňazí, čo sa dá za to kúpiť?

Adam navrhol pizzu. Chutí každému a určite to nebude veľa stáť. Ale jedna nestačí, treba aspoň tri.

Marta odporučila obloženú misu. Stačí jedna, takže určite im peniaze vystačia.

Evka nesúhlasila. K obloženej mise treba aj pečivo, tanieriky, príbory. Čo keby kúpili šunkovú bagetu? Jedna pre každého postačí, takže spolu treba kúpiť 9 kusov.

Tomášovi sa bageta nezdala dosť „slávnostná“ a navrhol šunkové chlebíčky. Jeden pre každého je málo, ale dva by mohli postačiť, takže 9x2 je 18 chlebíkov.

Pre ktorý z nápadov majú dosť peňazí?

Príloha 2 Pomôcky pre žiakov (PŽ)

PŽ1: Kartičky na výmenu.

Predám	Predám	Predám
Meno:	Meno:	Meno:
		
Zdroj: http://www.js-sport.sk/fotky14390/fotos/_vyrn_13742132-r.jpg	Zdroj: http://www.polygrafia-fotografia.sk/wp-content/uploads/2011/01/T300_LEFT.jpg	Zdroj: http://www.cyklotrading.cz/cms/cyklotrading/products/cykloprilby/Alpina-PHEOS-white-silver.jpg
Predám	Predám	Predám
Meno:	Meno:	Meno:
		
Zdroj: http://www.insportline.sk/p6149/Detsk%C3%BD-bicykel-KAWASAKI-Buddy-14-2012.jpg	Zdroj: http://www.cheaper.sk/image/view/8638/original/mobilny-telefon-nokia-c3-00-ruzovy.jpg	Zdroj: http://www.zeas.sk/editor/image/eshop_products/478_m.jpg
Predám	Predám	Predám
Meno:	Meno:	Meno:
		
Zdroj: http://www.hokejova-vystroj.sk/gallery/hokejove-korcule-nike-bauer-nbh-vapor-XII.jpg	Zdroj: http://www.vasadedra.sk/fotky10731/fotos/gen320/gen_vyr_1114Naramkove-hodinky-Quartz-zlte.jpg	Zdroj: http://www.tvdigitalne.sk/gallery/91-lcd-televizor-dvd.jpg

PŽ2: Poškodené bankovky



NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA EUROSYSTÉM

1



Prameň: http://banky.sk/data/att/27511_obr.jpg

2



Prameň: http://img.cas.sk/img/4/article/1080785_baba-dievca-peniaze-bankovka-eurobankovka.jpg

3



Prameň: <http://oravec.noviny24.sk/uploads/news/l/2d1bb5c1112e88d8a7ddd3479044cb61.jpg>

4



Prameň: http://img.cas.sk/img/4/article/526051_euro-bankovky-palenie.jpg

5



Prameň: http://i.lidovsky.cz/10/033/lngal/ABC31f446_euro.jpg

6



Prameň: http://ec.europa.eu/economy_finance/netstartsearch/euro/kids/images/pics/5.jpg

7



Prameň: http://gold-silver.biz/sk/wp-content/uploads/dolar_euro_poziar_bankovka_s.jpg

8



Prameň: http://img.aktuality.sk/stories/2005/Ekon/Peniaze/euro_bankovka_poskodena_1.jpg

9



Prameň: http://www.pluska.sk/thumb/images/gallery/bajecnazena/casopisy/servis/2010/13/o_1.jpg?w=310&h=208

10



Prameň: <http://img.topky.sk/635px/1104243.jpg/peniaze-euro-falosne-policia--falzifikaty.jpg>

11



Prameň: <http://img.sk.prg.cmestatic.com/media/images/large/Dec2008/2020691.jpg>

12



Prameň: <http://i.sme.sk/cdata/3/43/4361033/eurobankovka.jpg>

13



Prameň: http://img.cas.sk/img/4/article/688529_falsovane-michal-pezinok.jpg

14

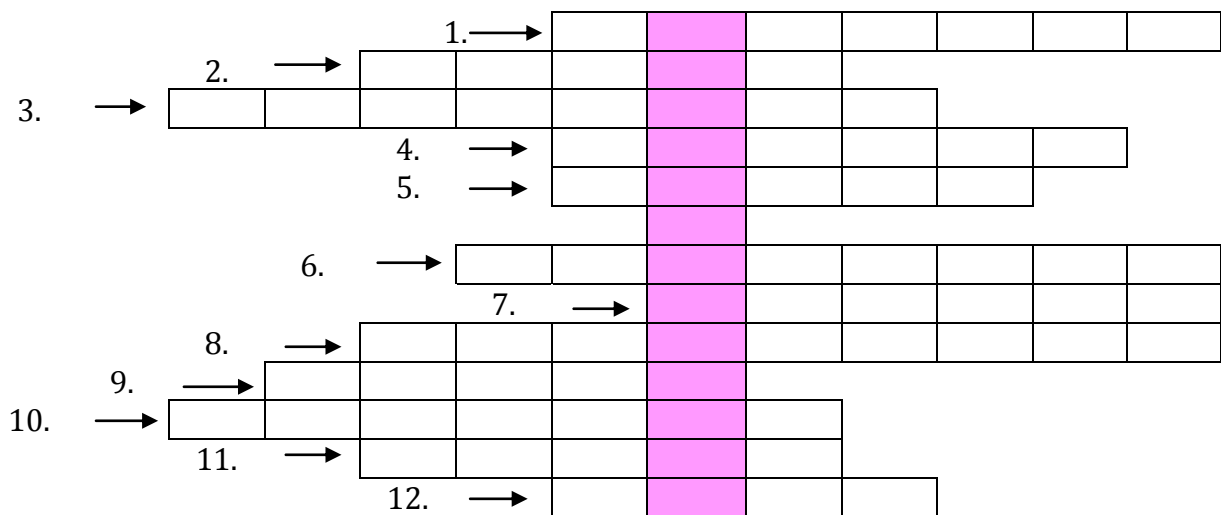



Prameň: <http://img.topky.sk/big/299918.jpg/pezinok-policia-prehliadka-bankovky-falosne-eura-9-12-10.jpg>

PŽ3: Tajnička

Vylúšti tajničku. Smer Ti určuje šípka.

1. Falošné bankovky musíme ohlásiť na
2. Menšiu hodnota ako euro majú
3. Naše papierové peniaze
4. Človek, ktorý má veľa peňazí je
5. Bankovka, ktorá nie je falošná je
6. Chudobný akomyš
7. Opak bohatstva
8. Každý deň za peniaze kupujeme
9. Farba na bankovke hodnoty 20€
10. Nepravé peniaze sú
11. Podozrivé peniaze si môžeme overiť v
12. Naše peniaze sa volajú



PŽ 4: List 

Anna Smolenská, Vodnícka 765, 080 01 Prešov

Meno a priezvisko žiaka

Adresa žiaka

Vec: Výzva na úhradu

Dovoľujem si Vás upozorniť, že k dnešnému dňu nevidujeme úhradu za tovar, ktorý ste si u nás objednali. Žiadame Vás, aby ste úhradu vo výške 150.-€ (slovom stopäťdesiat eur) uhradili v čo najkratšom čase na hore uvedenú adresu.

Veríme, že k neuhradeniu podlžnosti došlo nedopatrením a že v našej spolupráci budeme naďalej pokračovať.

S pozdravom Anna Smolenská

PŽ5: Výzva 

Adresa školskej jedálne) Školská jedáleň pri SZŠ, Stratená ulica 1133/24, 080 01 Prešov.


Meno a priezvisko žiaka

Adresa žiaka

Vec: Výzva na úhradu poplatkov za obedy na mesiac.....2013

Dovoľujeme si Vás upozorniť, že k dnešnému dňu ste nezaplatili poplatky za obedy na mesiac2013 v sume€. Vyzývame, aby ste uvedenú sumu uhradili do 3 dní od obdržania tejto výzvy. V opačnom prípade sa v priebehu mesiaca.....nebudete môcť stravovať v školskej jedálni.

Lenka Hodonínska
vedúca školskej jedálne

PŽ6: Oznámenie 

Školská poisťovňa, a.s., Kvetná 545, 080 01 Prešov

Meno a priezvisko žiaka
Adresa žiaka

Vec: Oznámenie

Vážený klient,

ďakujeme Vám za dôveru, ktorú ste nám prejavili uzatvorením poisťnej zmluvy č. 77659800/2012.

Zároveň Vás žiadame, aby ste **uhradili prvú splátku** vo výške 50.- € (slovom päťdesiat eur) na účet č. 0098 - 77664544321/0009, variabilný symbol 88787, konštantný symbol 1277.

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

PŽ7: Nesprávne vyplnený šek

 POŠTOVÝ POUKAZ NA ÚČET PODACI LÍSTOK <small>Školská poisťovňa, a. s., Prievidza-oddelenie, 012 01 Školská 1 IČO: 36033914, IČ DPH: SK212173244</small> PODACIE ČÍSLA		Piaťdesiat iba na pošte OKR: PEC KOD: GG		 POŠTOVÝ POUKAZ NA ÚČET R	
VPLATNÉ V HOTOVOSTI		KOD SLUŽBY		KOD PROD. 39	
SUMA		SUMA SLOVOM <i>číslo podľa štandardu</i>		SUMA 50,20 EUR	
ČÍSLO ÚČTU 1002003004		ADRESAŽ Jana Hlaváčová Jesenná 55 080 01 Prešov		K. PROD. 39	
KOD BANKY 0200		K. SPRAC. REFERENČNÉ ČÍSLO 3		PREDČÍSLO ÚČTU 0 1 0 2 0 3	
VARIABILNÝ SYMBOLOVÝ 2088547832		SPECIFICKÝ SYMBOLOVÝ		ČÍSLO ÚČTU 1 0 0 2 0 0 3 0 0 4	
ADRESAŽ Jana Hlaváčová Jesenná 55 080 01 Prešov		SPECIFICKÝ SYMBOLOVÝ		KOD BANKY 0 2 0 0	
ODOSIELATEL Mária Kolesárová Pohraničná 14 040 01 Košice		OPIS PRÁV PRE ADRESAŽA kozmetický baliček		ADNĚT. SYMBOLOVÝ 0 3 0 8	
		MENO Mária Kolesárová		VARIABILNÝ SYMBOLOVÝ 2 0 8 8 5 4 7 8 3 2	
		ULICA/OBEC Pohraničná		EUR 20 cent	
		ČÍSLO 14			
		POŠTA Košice			
		PSC 04001			
		12 313 A			
		OTVORNÁ ZÓNKA - NEVYPISUJTE ŽADNÉ ÚDAJE!			
					
				3903	

PŽ8:Príjmy

Mzda (výplata)



Prameň:<http://ipravda.sk/res/2010/06/27/thumb/s/131130-gaborova-clanok.jpg>



Prameň:http://img.cas.sk/img/8/article/619823_1ekar.jpg

Rodinné prídavky



Prameň:http://img.cas.sk/img/8/article/399227_r odina-rozpocet-setrenie-financie-crop-crop.jpg

Výživné (alimenty)



Prameň:http://img.najmama.sk/stories/2013/najmama/Deti/article/peniaze-dieta-euro-pridavky_dreamstime.jpg

Rodičovský príspevok („materská“)



Prameň:<http://www.profimedia.sk/fotografie/matka-s-usmevom-na-novorodenca/profimedia-0048635120.jpg>



Prameň:<http://ipravda.sk/res/2010/12/19/thumb/s/18515-dieta-otec-rodina-babaetko-dojca-cumel-clanok.jpg>

starobný



Prameň: <http://www.webnoviny.sk/fotografia/194566/stredna/dochodca.jpg>

Dôchodok
vdovský, sirotsky



Prameň: http://www.endy.sk/wp-content/gallery/cache/1198_x_pamiatka-zosnulych.jpg

invalidný



Prameň: <http://ipravda.sk/res/2011/09/26/thumbs/24669>

Podpora
v nezamestnanosti



Prameň: http://img.cas.sk/img/4/article/1514530_zakonnik-prace-urad-prace.jpg

Aktivačný príspevok



Prameň: http://img.cas.sk/img/4/article/1318752_tatry-brigada-chodniky-studenti.jpg

Sociálne dávky
(hmotná núdza)



Prameň: http://www.ziar.sk/img_news/potravinova_pomoc_ilustr.jpg

Štipendium



Prameň: http://img.ihned.cz/attachment.php/450/16251450/rEmbJ6TUVdyv1SsOinHhQ9LoxN5AWpGu/student-peniaze-skolne_s.jpg

Brigáda



Prameň: <http://ipravda.sk/res/2011/07/13/thumbs/24649-brigada-brigadnik-obchod-predavac-clanok.jpg>

PŽ9: Výdaje

Elektrina



Prameň:http://www.oskole.sk/rs/referaty/1288989544_P4228a8cf_shutterstock_23540815.jpg

Uhlie



Prameň:http://udalosti.noviny.sk/uploads/tx_media_files/humbs/800x448/uhlie_15313.jp

Drevo



Prameň:<http://www.riadkovainzercia.sk/fotografie/2012/04/03/normal/718433cbfec68420e82fa1fc0b7ad37c.jpg>

Plyn



Prameň:http://wl.static.fotolia.com/jpg/00/03/07/19/400_F_3071978_1td0jFd8skdVWgEdTqDEFHHJgh4JKL.jpg

Voda



Prameň:<http://www.gemerland.sk/wpcontent/uploads/2013/03/voda0.jpg>

Komunálny odpad



Prameň:http://img.cas.sk/img/4/article/524697_import-smeti-odpad-kontajner-smetny-kontajner-smetny-crop.jpg

Mobilný telefón



Prameň:<http://www.mobil.sk/obrazky/28/28409.jpg>

Telefón



Prameň:<http://picture.pixmac.com/4/old-phone->

Nájomné



Prameň:<http://i.sme.sk/cdata/9/49/4934679/bytovka.jpg>

Obuv



Prameň:http://img.cas.sk/img/4/article/404843_topanky

Potraviny



Prameň:http://i3.cn.cz/1064147922_supermarket-potraviny.jpg

Koncesionárske poplatky



Prameň: http://www.lekarenonstop.sk/images/sklady_podrobnosti/televize.jp

Odevy (oblečenie)



Prameň:<http://www.it-centrum.cz/data/oc6/27-33/detsky-textil-33.jpg>

Lieky



Prameň:<http://img.mediacentrum.sk/images/gallery/200/492414.jpg>

Čistiace potreby (drogéria)



Prameň:<http://www.slovpap.sk/img/drogeria.jpg>

Hygienické potreby



Prameň:http://ecofol.cz/uploads/pics/toaletni_potreby.jpg

Cestovné lístky



Prameň:http://www.mtfdca.webz.cz/images/tn_mhd_mini1.jpg

Poistenie



Prameň:<http://ipravda.sk/res/2009/04/27/thumbs/22604-poistenie-dom-ruky-ochrana-clanok.jpg>

Pôžička



Prameň:http://udalosti.noviny.sk/uploads/tx_media_files

Auto (benzín)



Prameň:http://img.cas.sk/img/12/fullwidth/1220144_vw-vw-up-volkswagen-auto-crop.jpg

Povinné poistenie auta



Prameň:<http://www.autopdk.sk/sluzby/poistenie-vozidiel/>

Školské pomôcky



Prameň:<http://old.pixmac.com/4/royalty-free-images-straight-alignment-of-basic-school-supplies-pixmac-79959117.jpg>

Internet



Prameň:<http://hacom.sk/wp-content/uploads/2013/02/internet-explorer-10-servis-pc-zilina.jpg>

Vreckové



Praemň:<http://files.viaweb.cz.imag3box.com/image/4/vlasta/kap1.jpg>

ALILA



Vajcia

1.49

1 ks = 0,149



Šunka hydinová

Cena za 100 g

0.69

1 kg = 6,90



Maslo
250 g

1.79

1 kg = 7,16



Chlieb

500 g

0.79

Cena za 1 kg = 1,58

Bravčový balíček

Chladený
Veľké balenie
Cena za 1 kg



3.19



Cena za 100 g

Syr údený

45%

0.45

1 kg = 4,50



Mlieko trvanlivé

1,5%

1 l

0.50

1 l

PŽ11: Leták Setco

Prameň: <http://www.aktualneletaky.eu/al/1059-tesco-letak/tesco-letak0.jpg>

SETCO



Maslo
250 g
Predtým 2,29

1,45

1 kg=5,82



Šunka hydinová
Cena za 100 g

0,35

1 kg = 3,50



Chlieb
550 g

0,79

Cena za 1 kg= 1,44

Bravčový balíček

Chladený
Veľké balenie
Cena za 1 kg

2,99



Vajcia čerstvé

1,55

1 ks 0, 15



Syr ementál
45%

0,79

1 kg=7,90














Mlieko trvanlivé
1,5%
1 l predtým 0,69

0,95

1l

PŽ12: Pastelka

 <p>Lepidlo 1,90€</p>	<h1>PASTELKA</h1>		 <p>Pravítko 0,45 €</p>	
 <p>Lepidlo na puzzle 1,60 €</p>	 <p>Pero 0,80€</p>	 <p>Lepiaca pasta 0,60 €</p>	 <p>Guma 0,70 €</p>	
 <p>Farebné papiere 8 ks 0,80 €</p>		 <p>Voskovky 12 ks 3,95 €</p>	 <p>Voskovky 6 ks 1,20 €</p>	 <p>Strúhadlo 1 ks 0,20 €</p>
 <p>Prezuvky 2,50 €</p>		 <p>Nožnice 2,60 €</p>	 <p>Pastelky 12 ks 2,90 €</p>	
 <p>Vodové farby 3,60 €</p>		 <p>Puzdro na ceruzky 1,50 €</p>	 <p>Farebné papiere 20 ks 1,80 €</p>	

 <p>Peračník 4,40 €</p>	 <p>Obal na zošit 5 ks 0,50€ (1 ks 0,10€)</p>	 <p>ŽIACKA KNIŽKA Žiacka knižka 0,50 €</p>	
 <p>Kružidlo 2,90 €</p>	<p>PASTELKA</p>	 <p>Farebné perá 4 ks 4,20 €</p>	
 <p>Box na zošity 2 €</p>		 <p>Zošit 444 0,35 €</p>	 <p>Zošit 544 0,70 €</p>
 <p>Štetce 4 ks 4,40€ (1 ks 1,1€)</p>	 <p>Novinka Školská taška 8,90 €</p>	 <p>Ceruzka 5 ks 1 € (1ks 0,20€)</p>	

Prameň: www.aktualneletaky.eu

PŽ13: Lienka

LIENKA			
			Farebné papiere 20 ks 1,60 €
Farebné papiere 8 ks 0,80€	Pravítko 0,25 €	Ceruzka 5 ks 1,50 € (1 ks 0,30 €)	
			Guma 0,80€
Lepidlo 1,58€	Lepidlo na puzzle 0,13 €	Kružidlo 3,20€	
			
Nožnice 1,96.-€			Strúhadlo 3 ks 0,99€ (1 ks 0,33€)
			
Voskovky 6 ks 1,72 €	Voskovky 12 ks 3,95 €	Pastelky 12 ks 2,95€	Lepiacia pasta 1,05€

 <p>Farebné perá 4 ks 1,60 € (1 ks 0,40€)</p>	 <p>Box na zošity 3,85€</p>	 <p>Žiacka knižka 0,28€</p>	
 <p>Pastelky 6 ks 1,23€</p>	 <p>Prezuvky 1,80€</p>	 <p>Peračník 5,90 €</p>	 <p>Zmizik 0,50€</p>
 <p>Školská taška 5,50 €</p>	 <p>Obal na zošit 1 ks 0,30€</p>	 <p>Štetce 4 ks 3,60€ (1ks 0,90€)</p>	 <p>Pero 1,05€</p>
 <p>Vodové farby 3,50€</p>			

Prameň: www.aktualneletaky.eu

PŽ14: Rodinný rozpočet

Rodina Lackova má príjmy vo výške 560 € a výdaje vo výške 490 €. Aká je finančná situácia rodiny? Má dostatok peňazí? Vyber smajlíka, ktorý vyjadruje finančnú situáciu rodiny.

Má málo peňazí



Má presne



Má aj zvyšné peniaze



Prameň: http://thumbs.dreamstime.com/thumb_373/1236687684D9IbDD.jpg

Rodina Agátova má príjmy vo výške 350 € a výdaje vo výške 490 €. Aká je finančná situácia rodiny? Má dostatok peňazí? Vyber smajlíka, ktorý vyjadruje finančnú situáciu rodiny.

Má málo peňazí



Má presne



Má aj zvyšné peniaze



Prameň: http://thumbs.dreamstime.com/thumb_373/1236687684D9IbDD.jpg

Rodina Tancošova má príjmy vo výške 490 € a výdaje vo výške 490 €. Aká je finančná situácia rodiny? Má dostatok peňazí? Vyber smajlíka, ktorý vyjadruje finančnú situáciu rodiny.

Má málo peňazí



Má presne



Má aj zvyšné peniaze



Prameň: http://thumbs.dreamstime.com/thumb_373/1236687684D9IbDD.jpg



Chlieb
550 g

0,79

1 kg= 1,44



Syr ementál
45%

100 g

0,45

1 kg=4,50



**Paprika
zeleninová**
500 g

1,05

1 kg= 2,10



**Šunka
hydínová**
100 g

0,69

1 kg =6,90



Maslo Rama
400 g

1,51

1 kg=3,77

**Paradajky
voľné**
100g

0,32

1 kg=3,16



Uhorka šalátová

1,09

1 ks





Šunka hydinová
100 g

0,35

1 kg = 3,5

Paprika zeleninová
500 g

1,29

1 kg = 2,58



Chlieb
500 g

0,79

1 kg = 1,58



Paradajky voľné
200g

0,14

1 kg = 1,39



Syr ementál
45%
100 g

0,79

1 kg = 7,90

Ďakujeme za nákup

Uhorka šalátová

0,69

1 ks



Maslo Rama
250 g

1,46

1 kg = 5,84





PL2: Práčka 

Príjmy a výdaje:

Manžel – výplata 600 €, rodinné prídavky 47 €, materská 200€, elektrina 80€, plyn 20€, nájom a voda 150€, mobilné telefóny 47€, internet 25€, pôžička 70€, pomôcky do školy 30€, jedlo 150€, cestovné lístky 20€, životná poisťka 20€, hygienické a čistiace potreby 15€, vreckové 10€.

1. Roztried'te položky na príjmy a výdaje a zapíšte ich do tabuľky.
2. Vypočítajte príjem rodiny.
3. Z pokladne si vyberte hotovosť vo výške vypočítanej sumy.
4. Počítajte výdaje rodiny. Rozdel'te peniaze do obálok a vložte ich do krabice.
5. Zistite, koľko peňazí sa rodine zvýši.

 Rodinný rozpočet na mesiac september				
				 <p>Prameň: http://www.goldenclub.sk/images/pracka.jpg Cena: 220€</p>
Spolu (príde domov)		Spolu (odíde z domu)		

- | | | |
|---|-----|-----|
| 6. Ostane rodine dosť peňazí na práčku? | áno | nie |
| 7. Čo by si rodine poradil: má si práčku kúpiť? | áno | nie |
| 8. Vysvetli, prečo si rodine takto poradil. | | |

PL3: Výhodný nákup šetrí peniaze

1. ✎

- Zistite z letáku jednotkové ceny potravín v predajni ALILA a zapíšte ich.
- Vypočítajte, koľko zaplatíte za nákup v obchode ALILA.
- Zistite jednotkové ceny potravín v predajni „SETCO“.
- Vypočítajte, koľko zaplatíte za nákup v SETCU.
- Porovnajcie ceny tovarov. Zakrúžkujte výhodnejšiu cenu a zapíšte ju.

Potravina	ALILA Jednotková cena€	< >	SETCO Jednotková cena€	Výhodnejšia cena€
mlieko				
vajcia				
šunka				
chlieb				
mäsový balíček				
syr				
maslo				

2. Vypočítajte cenu za nákup a zapíšte ju do okienka: 📄

Obchod ALILA	€
Obchod SETCO	€
Podľa najlepšej ceny (aj v ALILE aj v SETCU.)	€

3. Ušetrí pani Seleznová, ak bude nakupovať podľa jednotkovej ceny?

4. Koľko ušetrí za nákup?





€

PL4: Školské pomôcky

1. Zisti a zapíš ceny školských pomôcok v obchode Lienka. Spočítaj, koľko zaplatíš za nákup v tomto obchode.
2. Zisti a zapíš ceny školských pomôcok v obchode Pastelka. Spočítaj, koľko zaplatíš za nákup.
3. Vyber najlepšiu cenu každej pomôcky, zapíš ju a sčítaj, koľko zaplatíš za nákup.
4. Porovnaj celkové sumy za nákup. Koľko si ušetril?

	Lienka	< >	Pastelka	Lepšia cena
školská taška				
peračník				
puzdro na ceruzky				
box na zošity				
nožnice				
guma				
pero				
farebné perá				
zmizík				
vodové farby				
strúhadlo				
ceruza				
obal na zošit 5 ks				
zošit 444				
zošit 544				
zošit 564				
zošit 420				
žiacka knižka				
štetec 1 ks				
lepidlo				
lepiaca pasta				
voskovky 12 ks				
pastelky 12 ks				
pravítko				
kružidlo				
farebný papier 6 ks				
Spolu:				

PL6: Pohostenie

 <p>Zdroj: http://www.pizzauno.sk/pics/products/sunkova_big.jpg</p>	Adam: Pizza		
	Cena za 1 ks	Potrebujeme 3 ks	Máme 8,80 €. Môžeme pizzu kúpiť?
 <p>Zdroj: http://www.farmatuska.sk/files/studena41.png</p>	Marta: Obložená misa		
	Cena za 1 ks	Potrebujeme 1 ks	Máme 8,80 €. Môžeme misu kúpiť?
 <p>Zdroj: http://zm-static.s3.amazonaws.com/317_bageta.jpg</p>	Evka: Bageta		
	Cena za 1 ks	Potrebujeme 9 ks	Máme 8,80 €. Môžeme bagety kúpiť?
 <p>Zdroj: http://www.sendvic.sk/pouka/oblozene-chlebicky/#</p>	Tomáš: Šunkový chlebík		
	Cena za 1 ks	Potrebujeme 18 (9x2)	Máme 8,80 €. Môžeme chlebíčky kúpiť?

